

ASUMINEN & YHTEISKUNTA

4/2021

**Jäivätkö
asunnottomat
ulkopuolelle?
s. 3**

**ARA:n rajoituksista
vapautuneet
asunnot
s. 4-5**

**Kotkan
asuntoseminaarin
runsas sato
s. 6-10**

**Merenkurkun
uudet tuulet
s. 13**

Asukasliitto ry
Vuosaarentie 6a B, 00980 Helsinki
p. 045 132 8404 (toimisto)
asukasliitto@asukasliitto.fi
www.asukasliitto.fi

Asukasliitto on vuonna 1974 perustettu valtakunnallinen, kaikkia asumis-
muotoja edustava järjestö. Liitto neuvoo vuokra-asukkaita, osakeyhtiön
osakkaita, asumisoikeusasukkaita, asukkaiden yhdistyksiä sekä asukas- ja
talotoimikuntia. Liitto tuo esille asukkaiden näkökulman ja reagoi asunto-
politiikan muutoksiin mm. antamalla lausuntoja. Liitto tarjoaa koulutusta,
järjestää seminaareja ja asukastapahtumia.

Jäsenmaksu vuonna 2021-2022 on 28 euroa/henkilöjäsentä. Yhdistyksen
jäsenmaksu jäsenmäärästä riippuen 40-45 euroa.

Asukasliiton puhelinneuvonta kaikille
p. 0600 972 72 (puhelun hinta 1,69 €/min+pvm)

Jäsenten oma neuvontapuhelin
p. 050 339 1150

Puhelinneuvonta arkisin klo 10-14.

Puheenjohtaja
(tiedotus ja lehdistö)
Hans Duncker, puh. 050 308 2321

Varapuheenjohtaja
Riitta Salasto

Toiminnanjohtaja
Carita Kärkinen

Asukasliiton hallitus 2021-2022

Pasi Anttonen, Katja Karjalainen, Carita Kärkinen, Toivo Kärkinen, Isko
Laurell, Ari Luukinen, Unto Nikula, Tapani Raatikainen, Tarja Rantanen

ASUMINEN & YHTEISKUNTA

Asuminen & yhteiskunta 4/2021

Päätöimittaja: Risto Kolanen
p. 0400 204 844
risto.kolanen@pp.inet.fi (juttuideat, tekstit)
Toimituksen kuva- ja uutisposti:
asuminyhteiskunta@gmail.com
Toimitus: Unto Nikula, Riitta Salasto

Taitto: Carita Kärkinen
Kierrätysidean suunnittelu & kuvia:
Katja Karjalainen
Kierrätysidean kuva ja teksti:
Mirja Kokkonen

Numerossa avustivat:
Christoffer Björklund, Hans Duncker,
Antti Flander, Jenni Kiuru, Anni Kotkamaa,
Hiikka Kotkamaa, Toivo Koivisto, Kimmo Makkonen,
Tarja Sandström, Anne Tukia ja Jari H.K. Virtanen

Kannen kuva: Katja Karjalainen,
Herttoniemenranta syysillansuussa

Painopaikka: Salon Lehtitehdas 2021

Painosmäärä: 4 000 kpl

Ilmoitushinnat:

Takisivun pikkulmoitus

(lev. 120 mm x kork. 80 mm)

250 € (alv 0%)

Puoli sivua

(lev. 255 mm x kork. 185 mm)

500 € (alv 0%)

Aineistot:

asuminyhteiskunta@gmail.com

Hyvän mielen Kotka

Asukasliitto on ponnis-
tautumassa irti koronan
otteesta. Meillä oli perin-
teinen seminaarimme syyskuun
lopulla. Tässä numerossa voitte
lukea, mitä kaikkea siellä käsi-
teltiin. Tässä käytän tilaisuutta
kiittää luennoitsijoita ja myös
osanottajia. Selkeästi huomasi,
kuinka tärkeää on saada vaihtaa
ajatuksia ja oppia uutta läsnäolon
muodossa.

Paikkana Kotka oli täysosuma.
Monimuotoinen ja mielenkiintoinen
kaupunki, jossa arvostetaan
väljyyttä ja luonnonläheisyyttä.
Itäisessä Helsingissä asuvana olen
suoraan sanoen kateellinen. Nolla-
alutistumista kertoo myös sen,
että meidän ”seminaristit” ovat
vastaansa tunteva joukko.

**Mitä olemme oppineet koro-
nasta** tähän mennessä? Viimeisen
rungs puoletoista vuoden
aika on neuvontamme kautta
kertonut selkeästi sen, että emme
ole vielä valmiit asumään tii-
viisti ja yhteisöllisesti. Ei voi olla
sattuma, että korona-aikana on
selvästi nähtävissä piikki naapuri-
seurasta valittamisessa.

Suomalainen on aina osannut
”nillittää” naapurista – etupäässä
kulman takana. Pienten naapuri-
kärhämien kasvu ei kohdistu mi-
hinkään asumisen hallintamuotoon
eikä maamme alueeseen.

Syy on kyllä aika selkeästi kas-
vanut kotoa tehtävä etätty ja
sähköisen kommunikoinnin yli-
mitoitus rinnan sen kanssa, että
asumisessa vastuuhenkilöt ovat
aina vain vaikeammin tavoitettavissa.

**Olemme kaikki asukkaina sam-
anvertaisia.** Viime aikoina on
tullut yhä enemmän vastaan kas-
vottomuuden moodi. Asunto-osa-
keyhtiössä osakas ei enää saa
yhdenkään hallituksen jäsenen
yhteystietoja. Hallituksen kanssa
voi asioida vain yhtiö- tai jonkin
hankkeen infokokouksessa. Muu-
ten kaiken kommunikoinnin on
mentävä isännöitsijän kautta.

Onkohan tässä alku uudelle
osakkaiden oikeusturvan rapaut-
tamiselle? Määritelmä hyvän
hallituksen toiminnasta on aika
yksinkertainen:

– Hallituksen jäsenet valitaan
vertaistensa joukosta hoitamaan
heille annettua luottamustehtä-
vää. Muussa toimissaan he ovat
osakkaita muiden osakkaiden
joukossa. Toisaalta kehitys ei ole
juurikaan sen hääppöisempi
suuresta valittamisesta. – Ota yhteyttä
sähköisesti – isännöinti ja huolto
vastaavat, jos kysymys tai pyyntö
ei ole liian vaikea, eli helposti tor-
juttavissa.

Puheenjohtajan palsta

Joulumieli syntyy yhdessä olosta.
Joulun vietto on läsnäolohu-
laa. Monessa mielessä joulu on
toki nykytekniikan aikana muut-
unut hybridijuhlaksi. Voimme
lähettää liikkuvia puhuvia ”joulu-
kortteja” ympäri maapallon. Mut-
ta sen aito lämpö, jonka saamme
yhdessäolosta, syntyy, kun istum-
me aattona joulupöytään. Ja jos
Joulupukki ehtii tulla käymään,
on hänkin todellinen, ei mikään
hologrammi.

*Rauhaisaa Joulua ja Hyvää Uutta
Vuotta jäsenillemme ja lukijoi!*

Hans Duncker
puheenjohtaja

Ordförandes spalt

Kotka, en stad med vind i seglen

Nu har Boendeförbundet segat sig upp ur Covid-19-träsket. I slutet av september höll vi vårt höstseminarium i Kotka. Deltagarna var nöjda med programmet, trivseln var god, Kotka är en intressant och vacker stad. Vad mera kan man begära?

I detta nummer kan Ni läsa mera om programmet, som vi jobbade igenom i en och en halv dag. Som bosatt i östra Helsingfors blev jag lite avundsjuk när jag såg allt det vackra av parker och friluftsområden som Kotka kan bjuda sina invånare på.

Programmets röda tråd var boendets goda kutymer och vad samhället inkluderar i boendets regelverk. Vi följde upp olika tendenser och fenomen från det enskilda bostadshuset till EU:s kommande lagstiftning.

Julen är dock nästa viktiga etapp. Jag tillönskar alla våra medlemmar och läsare en hjärtevärm och finfin Jul!

Hans Duncker
ordförande

Villasukkia ja lämmintä ruokaa Vaasan asunnottomien yössä

YK:n köyhyyden ja syrjätymisen vastaisena päivänä 17. lokakuuta

järjestettiin Vaasan torilla ensimmäistä kertaa laajamittainen **Asunnottomien yö**. **A-klonikka** on järjestänyt aiemmin tapahtuman 2010. Järjestelyt tehtiin vapaaehtoisvoimin. Pääjärjestäjänä oli **Vaasan vankila** ja koordinaattorina ohjaaja **Jenni Kiuru**. Esille tuotiin Vaasan seudun käytettävissä olevia palveluja, jotka ehkäisevät syrjäytymistä ja tuovat tukea silloin, kun on tarve. Konkreettista apua tarjottiin paikan päällä koleana ja sateisena iltona. Tapahtuma oli odotettu Vaasaan. Korona-ajan rajoitukset toivat järjestelyihin omat haasteensa. Yleisöä oli torilla runsaasti ja moni järjestäjistäkin tapasi toisensa fyysisesti ensimmäistä kertaa vasta itse tapahtumassa. Lyhyt ja tulet lämmittivät.

Asunnottomien yöttä on järjestetty Suomessa jo kolme vuosikymmentä. Viime vuodet tapahtumia on järjestetty monissa eri kaupungeissa yhtä aikaa. Vaassassa järjestäjänä oli innostunut joukko toimijoita pääjärjestäjien lisäksi: **Vaasan suomalainen seurakunta**, **Vaasan Ruoka-apu**, **Setlementtiyhdistys** ja **Vähänkyrön ViaDia -yhdistys**. **Vaasan yhdyskuntaseuramustoimisto**, **Ehjä ry**, **mielenterveys- ja riippuvuuskeskus Horisontti**, **Nuorisosaema Klaara**, **USM ry** (ruotsinkielinen päihdehuolto), **KRIS Etelä-Pohjanmaa**, **Pohjanmaan kriisikeskus Valo** ja **Pelastusmeijeri Vaasan osasto**.

Livemusiikkia tarjoilivat **Rakkauden pimeä puoli** -yhtye ja **ASLA JO Turo Kankaanpää**. Kokemusasiantuntija **Pia Seppo** kertoi asunnottomuudesta vankeiluun jälkeen. Kaikki jär-

Diakonialähetys ja vaateapu. Erja Kahl-Huhtamäki ja Tiina Vähämäa (oik.).

Vähänkyrön ViaDia -järjestön johtaja Hannu Turunen jakaa pyttipannua asunnottomille.

Kansanedustaja, Pohjanmaan liiton valtuuston puheenjohtaja Matias Mäkyne pitää Asunto ensin -periaatetta tärkeimpänä asunnottomuuden hoidossa.

jestäjät esittäytyivät. Tärkeänä pidettiin etsivää nuorisotyötä ja nopeaa apua heikossa asemassa oleville. Etsivä nuorisotyö oli yhteistyössä Vaasan suomalaisen seurakunnan kanssa järjestänyt vaatteidenvaihtopisteen, ja paikalla kerättiin myös vaatelajoituksia tapahtumaa varten. Vaasan Ruoka-apu, Setlementtiyhdistys ja Vähänkyrön ViaDia -yhdistys valmistivat maksutonta lämpimän ruokaa. Järjestäjät

totesivat, että nämä ovat parhaat tapoja auttaa konkreettisesti asunnottomia.

Välittömän avunannon lisäksi tapahtuma toi julkisuutta asunnottomien asioille. Tärkein viesti vaatteidenvaihtopisteen, ja paikalla kerättiin myös vaatelajoituksia tapahtumaa varten. Vaasan Ruoka-apu, Setlementtiyhdistys ja Vähänkyrön ViaDia -yhdistys valmistivat maksutonta lämpimän ruokaa. Järjestäjät

pitik **Vaasan vankilan johtaja Pekka Keskinen**.

– Asunnottomuuden ongelmat koskevat erityisesti ”pyörövi-
vankeja”, joiden tuomiot ovat lyhyitä. Emme ehti tehdä heidän asioilleen vankeusaikana mitään. Eivätkä he aina haluaakaan, että tehdään. Mutta jos asuntoa ei ole, on elämässä vaikea rakentaa mitään muutakaan. Vankien on

Valoa Helsingin asunnottomien yössä

Asunnottomien yön Helsingin päätapahtuma oli 17.10. virtuaalisena **Vailla vakinaista asuntoa VVA ry:n** uusissa tiloissa Pasilassa. Paneelikeskustelu, ministerin ja apulaispormestarin puheenvuoro ja lauluesityksiä kuultiin.

Sosiaalinen oikeudenmukaisuus ry järjesti perinteisen valoshown Harjun nuotalla ja Dallapé-puistossa 17.10.2021.

Mutta Yön tiedotuksessa aika pimentoon jäi se, että tapahtumia oli hajautettu alueille ympäri Stadia, paljon itäiseen Kantakau-
punkiin.

Ulospäin näkyvin tapahtuma oli Valot Asunnottomien yössä. Kyseessä oli **Syrjäytetyt-tee-**

– Asunnottomuuden ongelmat koskevat erityisesti ”pyörövi-
vankeja”, joiden tuomiot ovat lyhyitä. Emme ehti tehdä heidän asioilleen vankeusaikana mitään. Eivätkä he aina haluaakaan, että tehdään. Mutta jos asuntoa ei ole, on elämässä vaikea rakentaa mitään muutakaan. Vankien on

usein todella vaikea löytää asuntoa vapailta markkinoilta. Se on ymmärrettävää, sillä sijoitus-asuntoihin harvoin halutaan ottaa riskitapausta, Keskinen selvittää ja lisää: – Käytännössä pitäisi kuntien puolelta miettiä tuetun asumisen tyyppejä ratkaisuja.

Ei helppoja ratkaisuja

Kansanedustaja **Matias Mäkyne** (sd) kertoi ajankohtaisia asuntokuulumisia. Hallituksen muodostavat vangit, joiden asunnottomuus ei ole laskenut. Vaasan torilla pidettävässä tapahtumassa avauspuheenvuoron antoi Nuorisoyhdistyksen puolesta. Tärkeää on nuorten koulutus, työllisyyspolitiikka ja ennalta ehkäisevä työ. Vastuu asunnottomuudesta on enemmän myös kaupungeilla ja kaupunkien omissa asunnottomuuden vähentämishjelmissä. Kokonaan asunnottomuus on tarkoitus halitusohjelman mukaan kitkettyä vuoteen 2027 mennessä. Pääkaupunkiseudulla tilanne on vaikeita. Lisäksi hallitusohjelmassa listataan keinoja, joilla asunnottomuutta yritetään kitkeä. Asumisneuvonnasta yritetään tehdä lakisäteistä ja siihen on osoitettava riittävät resurssit.

Mäkyne korosti myös, että asunnottomuus ei ole kenenkään oma syy. Suomessa oli viime vuoden lopulla 4341 yksinelävää asunnottomia. Asunnottomien perheiden ja pariskuntien määrä oli 201. Luvut perustuvat asumisen rahoitus- ja kehittämisskeskus ARAn kunnille tekemään asunnottomuuskyseleyn, joten määrät ovat suuntaa antavia. Toissa vuonna Suomessa oli ARAn kyselyn mukaan 4600 yksin elävää asunnottomia. Asunnottomia perheitä ja pariskuntia oli 264. Vuoden 2018 lopussa Suomessa oli 5482 asunnottomia.

Teksti ja kuvat: **Riitta Salasto**

– Asunnottomuuden ongelmat koskevat erityisesti ”pyörövi-
vankeja”, joiden tuomiot ovat lyhyitä. Emme ehti tehdä heidän asioilleen vankeusaikana mitään. Eivätkä he aina haluaakaan, että tehdään. Mutta jos asuntoa ei ole, on elämässä vaikea rakentaa mitään muutakaan. Vankien on

– Asunnottomuuden ongelmat koskevat erityisesti ”pyörövi-
vankeja”, joiden tuomiot ovat lyhyitä. Emme ehti tehdä heidän asioilleen vankeusaikana mitään. Eivätkä he aina haluaakaan, että tehdään. Mutta jos asuntoa ei ole, on elämässä vaikea rakentaa mitään muutakaan. Vankien on

Risto Kolanen

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen raportti 1/2021

ARA:n rajoituksista vapautuneet asunnot 2010-2020

Suomen asuntokannasta noin kolmannes on rakennettu alun perin valtion tuella, eli arava- tai korkotukilainalla. Nykyisestä asuntokannasta vain alle 13 prosenttia on ARA-asuntoja.

Koko arava-rahoitteisen asuntomassan vuokrataso on lailla sidottu niin sanottuun omakustannustasoon, ja lisäksi asunnot ovat luovutusrajoitusten piirissä. Aravalainoilla rakennetut asunnot ovat sidotut näihin rajoituksiin 40 vuotta. Tuon ajan nämä asunnot on pidettävä vuokra-asuntoina, eikä niitä voi myydä vapailla asuntomarkkinoilla.

Tällä ratkaistiin sotien jälkeisen ajan ja myöhemmän, suuren maalta kaupunkiin muuton aikaista asuntojen tarvetta kaupungeissa ja muissakin taajamissa.

Nykyisestä asuntokannasta vain alle 13 prosenttia on ARA-asuntoja. Määrä on laskeutunut merkittävästi 2010-luvulla. Tämän looginen selitys on, että voimakkaan rakentamisen vuosina 1960-70-luvuilla rakennetut arava-asunnot ovat tulleet 40 vuoden ikään, ja ovat nyt vapautuneet luovutusrajoituksista. Vuosina 2010-2019 ARA:n rajoituksista vapautui 70 000 vuokra-asuntoa. Asuntomarkkinan kokonaisuuden kannalta on mielenkiintoista, mitä näille asunnoille on tapahtunut rajoituksista vapautumisen jälkeen. Tätä on selvittänyt **Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA). Rajoituksista vapautuneet ARA-kohteet 2010-2020** -raportti julkaistiin syyskuussa.

Viime vuosikymmenellä vapautui rajoituksista siis 70 000 asuntoa. Tämä määrä vuokra-asuntoja tuli 40 vuoden ikään, eikä arava-laki enää sido niitä. Näiden vuokratulojen omistaja voi jatkaa asuntojen vuokraamista itse asettamallaan vuokrien tasolla. Tai omistaja voi myydä asunnot ja vaikka kokonaiset kerrostalot niin sanotuilla vapailla markkinoilla ja markkinahinnoilla. Samana ajanjaksona rajoituksista vapautui ARA:n myöntämällä, eri perusteilla poikkeusluvuilla vielä 35 000 arava-asuntoa lisää. Vapaille, kovan rahan vuokra-asuntomarkkinoille tuli siten viime vuosikymmenellä yhteensä 105 000 aikanaan aravalla rakennettua asuntoa.

Vapautumisen syitä

Valtion tuella rakennettujen asuntojen vapautuminen vuokra- ja luovutusrajoituksista poikkeusluvalla vaatii, ja vaatii edelleen

Asuntorakentaminen käynnissä Malmin asemalla Helsingissä.

jokaisen talon kohdalla omat perustelunsa. Yleisin syy hakea rajoituksista vapautumista on ollut väestöään menettävien paikkakuntien vaikea asuntomarkkinatilanne, eli **eri syistä taantuvissa taajamissa asuntotarjonta on enemmän kuin on asuntojen tarvitsijoita.** Näiden asuntojen käyttöasteet ovat ajan myötä laskeneet, ja sekä asuntojen että kokonaisten kerrostalojen kunto vaatii perusteellisia remontteja. Tämä on ollut perusteena usein kuntien omistamissa kohteissa.

Toinen syy vapauttamisen haulle on ollut talon omistajayhtiön pitemmän ajanjakson strategian suuntautumisen **muuhun kuin vuokra-asuntojen omistamiseen.** Tätä perustetta on käytetty enemmän muissa, kuin kuntien tai kuntayhtiöiden omistamissa arava-taloissa.

Kolmas peruste rajoituksien purulle on ollut **eri tavoilla määrätty tehottomuus,** mikä voi johtua esimerkiksi siitä, että

tontin koko mahdollistaisi lisärakentamisen, jolloin yhtiö haluaa vapauttaa sidotun pääoman uudistuotantoon. Samalle tontille voi rakentaa suuremman kohteen. Tätä menetettyä on tyypillisesti sovellettu **väestöltään kasvavilla paikkakunnilla, missä asuntojen kysynnän jatkuvuus on muuttoliikkeen vuoksi taattu.**

Vapautumisen seurauksia

Rajoituksista vapautuneista vuokra-asuntokohteista suurin osa (62 prosenttia) on edelleen saman omistajan omistuksessa ja vuokra-asuntokäytössä. Kun tuota asuntomassaa erittelee, merkille pantavaa on, että jos vapautumisen peruste on se 40 vuoden aikarajan täytyminen, niin asunnoista 82 prosenttia on jäänyt **sammalle omistajalle, ja sijainti on kasvavilla paikkakunnilla.**

Tuon suuruinen osa vuokra-asuntojen omistajista jatkaa omistamistaan vapaan vuokra- ja luovutusrajoitusten, ja kasvavan paik-

kakunnan jatkuvan asuntojen alitarjonnan turvin. Omistaminen on näissä tapauksissa pitkän viime vuosikymmenellä oli kolme prosenttia vuodessa. Muissa suurissa kaupungeissa nousuvahti oli runsaan prosentin tasoa.

Yllätys ei liene se, että pienillä ja edelleen taantuvilla paikkakunnilla oltiin nollatasossa tai sukeltettiin negatiivisen puolelle.

Vapautumisen imagovaiikutuksia

ARA:n rajoituksista vapautuneista asuntokohteista suurin osa (62 prosenttia) on edelleen saman omistajan omistuksessa ja vuokra-asuntokäytössä. Kun tuota asuntomassaa erittelee, merkille pantavaa on, että jos vapautumisen peruste on se 40 vuoden aikarajan täytyminen, niin asunnoista 82 prosenttia on jäänyt **sammalle omistajalle, ja sijainti on kasvavilla paikkakunnilla.**

Tuon suuruinen osa vuokra-asuntojen omistajista jatkaa omistamistaan vapaan vuokra- ja luovutusrajoitusten, ja kasvavan paik-

kakunnan jatkuvan asuntojen alitarjonnan turvin. Omistaminen on näissä tapauksissa pitkän viime vuosikymmenellä oli kolme prosenttia vuodessa. Muissa suurissa kaupungeissa nousuvahti oli runsaan prosentin tasoa.

Yllätys ei liene se, että pienillä ja edelleen taantuvilla paikkakunnilla oltiin nollatasossa tai sukeltettiin negatiivisen puolelle.

Vapautumisen imagovaiikutuksia

ARA:n rajoituksista vapautuneista asuntokohteista suurin osa (62 prosenttia) on edelleen saman omistajan omistuksessa ja vuokra-asuntokäytössä. Kun tuota asuntomassaa erittelee, merkille pantavaa on, että jos vapautumisen peruste on se 40 vuoden aikarajan täytyminen, niin asunnoista 82 prosenttia on jäänyt **sammalle omistajalle, ja sijainti on kasvavilla paikkakunnilla.**

Tuon suuruinen osa vuokra-asuntojen omistajista jatkaa omistamistaan vapaan vuokra- ja luovutusrajoitusten, ja kasvavan paik-

Asukasmäärien kehitys viime vuosikymmenellä ARA- ja vaparaahoitteisissa vuokra-asunnoissa. Lähde: ARA

Koko maa	Asukkaat 2010	Asukkaat 2019	Muutos (hlö)	Muutos (%)
Tavalliset ARA-vuokra-asunnot	504 309	399 100	-105 209	-20,9
Erytysryhmien asunnot	108 752	115 015	+6 263	+5,8
Asumisoikeusasunnot	69 876	92 431	+22 555	+32,3
Yhteensä	682 937	606 546	-76 391	-11,2

Asukasmäärät ARA-asunnoissa vuonna 2010 ja 2019. Lähde: ARA

sen viihtyvyydestä huolehtiminen tai erilaiset asujaimiston tasapainoiseen kehitykseen, asukkaiden tyytyväisyyteen ja esimerkiksi segregatioon liittyvät kysymykset eivät ole relevantteja, kun vuokratulo on hankittu vain ansaitsemisella.

Myyntiin menneiden entisten arava-asuntojen kunnosta huolehtiminen ei ole uudelle omistajalle samalla tavalla merkittävää, kuin se on pitkäjänteisemmässä omistuksessa olevan talon kohdalla. Nykyisenä, ilmastonmuutoksen aikana esimerkiksi energiarentteihin pitäisi kiinnittää erityistä huomiota. Tällaisia asioita ei ehkä tule ajatelleeksi, jos talon omistamisen pääasiallinen motiivi on mahdollisimman runsas kassavirta.

Kaupungin omistuksessa pysyvissä vuokra-asunnoissa asumi-

nen on luonteeltaan pysyvämpää, ja vaihtuvuus siten vähäisempää kuin yksityisen markkinan puolella. Tällaisissa kohteissa rajoituksien loppuminen on usein väliaikainen tila, koska kunta omistajana ja vuokranantajana voi laittaa talon remonttiin ja rahoittaa sen uudella ARA-lainalla, jolloin rajoitukset jatkuvat. Tällainen käytäntö on yleisempää kasvavilla paikkakunnilla, joilla vuokra-asuntojen kysynnän oletetaan pysyvän korkealla tasolla.

Tulevaisuuden näkymiä

Kulussa olevalla vuosikymmenellä on raportin mukaan ARA:n rajoituksista vapautunutta noin 50 000 asuntoa. Se on pienempi määrä, kuin edellisellä vuosikymmenellä, mutta tässä merkille pantavaa on, että vapautumisten summa ajoittuu tämän

vuosikymmenen loppuun. Tämä selittyy sillä, että vuonna 2016 aravalakia muutettiin, ja alettiin myöntämään sen aikaisemman 40 vuoden sitoutumisaikaa lisäksi 10 vuoden kohtuuhintaisuuteen sidottuja korkotukilainoja.

Asumisen historiassa kymmenen vuotta on lyhyt aika, ja sen tulevat kokoreetisisti kokemaan ne arava-asuntojen asukkaat, jotka ovat saaneet kohtuuhintaisen vuokra-asunnon talosta mikä on rakennettu vuoden 2016 jälkeen lyhyen korkotuen lainalla.

Unto Nikula

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen raportti 1/2021

Kommentti Helppo rahaa tarjolla

ARA-asuntojen määrä on pienentynyt tasaisesti viime vuosikymmenen aikana. Samaan aikaan kovan rahan vaparaohitteinen asuntokanta on kasvanut sunteellisesti vielä voimakkaammin (Kuvat 1 ja 2).

Tuetussa asuntokannassa nimenomaan pitkän korkotuen asuntojen määrä vahenee, kun taas lyhyen korkotuen asuntokanta kasvaa. Lyhyen korkotuen houkutus perustuu tietenkin lyhyeen, 10 vuoden kohtuuhinnan sitoutumisaikaan. Tuon ajan kuluttua asunnon saa laittaa vuokralle kovan rahan asuntojen hintatasolla, tai sen voi myydä esimerkiksi asuntosijoittajalle. Kansainväliset sijoitusrahastot ovatkin juuri tässä asuntomarkkinan saranakohdassa erittäin aktiivisesti läsnä.

Pienellä omarahoitusosuudella ja suhteellisen lyhyen sitoutumisaikana päätyttyä sijoituksesta saa helposti omansa takaisin. Kymmenessä vuodessa asunnot ovat parhiksi "sisäänajettuina", ja pienet, mahdollisesti rakennus-aikaiset tai muut virheet ja pikku puutteet ovat tulleet ARA:n rahoituksella korjatuiksi. Sitten kansainvälinen sijoitusrahasto pääsee takomaan helppoa rahaa ylisuurilla vuokrilla.

Korkeat päättäjät ovat nyt huolissaan työvoimapulasta. Puhuvat kohtaanto-ongelmasta. Työhön ei muualta Suomesta kannata lähteä, kun tarjottu korvaus ei kata ruuhka-Suomen kohtuuttoman korkeita asumiskustannuksia. Samat päättäjät kauhistelevat myös muuttoliikkeen aiheuttamaa pivua. Kunpa ne vaivautuisivat poh-

lyhyen korkotuen lakia säädettyä tavoitteena oli lisätä kohtuuvuokraisten asuntojen tarjontaa kasvukeskuksissa, ja tasata muuttoliikkeen aiheuttamaa pivua. Kunpa ne vaivautuisivat poh-

Arvio, miten tuohon tavoitteeseen on päästy, riippu arviointisijan

katsantokannasta ja asemasta asuntomarkkinoilla.

Tällä rahoitusmallilla asuntoja nyt tuottava yhtiö voi suhtautua melkoisen huoletta tulevaisuuteen, varsinkin kun pääosa näin rahoitetusta asuntokannasta on toteutettu pääkaupunkiseudulla. Vuokrissa näissä kohteissa ollaan noin 16 euron tasolla neliöltä.

Onko tuo taso sitten kohtuuta-soa, on vaikea sanoa, kun ei sitä kohtuutta ole kukaan eikä määrään määritelty.

Lainsäätäjän tavoite on toteutunut siltä osin, että tarjonta paikallisesti ja hetkellisesti ehkä hieman lisääntyy, mutta pitemmän ajan tilastoissa se ei tule näkyvään asumiskustannusten alenemana.

Pienellä omarahoitusosuudella ja suhteellisen lyhyen sitoutumisaikana päätyttyä sijoituksesta saa helposti omansa takaisin. Kymmenessä vuodessa asunnot ovat parhiksi "sisäänajettuina", ja pienet, mahdollisesti rakennus-aikaiset tai muut virheet ja pikku puutteet ovat tulleet ARA:n rahoituksella korjatuiksi. Sitten kansainvälinen sijoitusrahasto pääsee takomaan helppoa rahaa ylisuurilla vuokrilla.

Korkeat päättäjät ovat nyt huolissaan työvoimapulasta. Puhuvat kohtaanto-ongelmasta. Työhön ei muualta Suomesta kannata lähteä, kun tarjottu korvaus ei kata ruuhka-Suomen kohtuuttoman korkeita asumiskustannuksia. Samat päättäjät kauhistelevat myös muuttoliikkeen aiheuttamaa pivua. Kunpa ne vaivautuisivat poh-

Arvio, miten tuohon tavoitteeseen on päästy, riippu arviointisijan

UN

Kotkan asumisseminaarin 25.-26.9.2021 satoa

Meri- ja satamakaupunki Kotka uudistuu

Kotkan kaupunginjohtaja **Esa Sirviö** valmisteli puhetervehdyksestä laajemman tietopaketin seminaarille. Vuonna 1879 perustetun kaupungin asukkaita on 51 512, vuosisatoja vanhan Kymen alueella. Ikärakenne vinoutuu: 15-64 vuotiaita on 60 %, yli 65-vuotiata 27 %. Ulkomaalaisia on 5,8 %.

Kaikki kotkalaiset puhujat tai kiertueopas puhuvat yleästi 1700-luvun lopun sodista kahden emomaamme välillä- Ruotsi hävisi ensin, Ruotsinsalmessa se voitti Venäjän. Vuosina 1809-10 seurauksena raja siirtyi kauemaksi, joten oma linnoitus menetettiin, upseeristo lähti ja kaupunki tyhjeni.

Krimin sota tuhosi kaupunkia, mutta saha- ja metsäteollisuus asettui ja elätti pitkään. Kolme kovaa ”Koota” meni yhteen kuntaliitoksissa.

Uusi strategia Kotka 2025 painottuu merelliseen henkeen. Oppiva ja yrittävä, Upean elinympäristön ja Yhteinen Kotka. Arvot ovat: reiluus, rakkaus, rohkeus – Kotka – väylä uusiin mahdollisuuksiin

Kärkiteemat tuovat nykyaikaan

Kantasatamasta tulee Kotkan vetovoimatekijä. **Kymsote** luotiin jo 2019, **Satama Arenasta** rakentuu koko kansan tapahtumataloksi.

Kaupunki haluaa toimivaksi kotisatamaksi yrityksille, kun **UPM Biojalostamo** syntyy. ”Mussalo vai Rotterdam?” kuuluu haastava tunnus. Kotkan ja Haminan kaupungit mahdollistavat vetovoimaisen sijoittumispaikan kansainvälisen akkuteollisuuden arvoketjun kaikille osille. Kaupungissa luodaan alustaa suurille investoinneille, kansallisen akkuklusterin kasvulle ja tulevaisuuden kestäville työpaikoille.

Vetovoimainen ja kehittyy matkailukaupunki on tavoite. Kotka ei aiemmin hyödyntänyt saaristoa ja merta, kuten Turun ympäristössä. Se on silti Pohjan puistopääkaupunki. Kotkan Meripäivät peruttiin 2020-21 koronan takia; kävijämäärä oli lähes 300 000. **Kymi Sinfonieta Oy:n** omistaa kaksi kaupunkia: Kouvolaa ja Kotka. Kotkan Kaupunginteatteri käyttää vanhaa työväentaloa.

Sunilan tehdas- ja asuntoalue syntyi 1930-luvun lopulla **Alvar Aallon** arkkitehtuurin arvostettuna ympäristönä. Se on ehdolla Maailmanperintökohdeksi osana Aallon 13 kohdetta. Kulttuurireitti julkistettiin 19.5.2021.

Suunnitelmat ”Kyberturvallisuuden kärkikaupungiksi” on myös hyvin kunnianhimoinen koulutuksen, tutkimuksen ja ke-

Kotkan kaupunginjohtaja Esa Sirviö.

Kotkan Asunnot Oy:n toimitusjohtaja Juha Tiitta.

Toritalon sisäpihaa Kotkassa, viihtyisää asumista keskustassa. Arkkitehti Jani Prunnila 2019.

hityksen sekä yrittäjyyden keskitymänä.

”Korona käänsi muuttoliikkeen”

Kotkan Asunnot Oy:n toimitusjohtaja **Juha Tiitta** syvensi teemoja asumisen muuttuvaan kysyntään. Hän arvosteli julkisen asuntopolitiikan kahden vuosikymmenen kuluessa vain ääripäihin, joissa isot välialueet peittyvät ongelmiseen, jotka ovat ihan omia. Toisaalla kasvukeskuksissa on asuntopula,

Sapokan vesipuisto.

Seminaariväkeä Katariaan meripuistossa, taustalla Suomenlahti.

vuokrat nousee toisaalla, väestö vähenee. Helsinki ja Kotka elävät eri maailmoissa. Vuokraloyhtiöillä on isoja ongelmia pienillä paikkakunnilla.

Kaupunki omistaa kokonaan Kotkan Asunnot Oy:n, joka on yleishyödyllinen ja vuokran määritys tapahtuu omakustannusperiaatteella. Keskivuokra on runsaat 10 euroa neliö. Käyttöaste on 94%.

Kerrostalovaltainen asuntokanta vallitsee, vain pari uutta taloa on syntynyt 2000-luvulla. Suurin osa rakennettiin 1960-luvun lopulta 1990-luvulle. 132 asuinrakennusta, 2 580 asuntoa, joissa asukkaita on 3 500. Nyt korona käänsi muuttoliikkeen.

Monipaikkainen työ ja asuminen

Muuttuiko työntekeä pysyvästi monipaikkaiseksi vai palataanko

vanhaan, ennen korona-aikaa. Ihmiset oppivat ajattelemaan, että heillä on oikeus itse päättää, missä haluaa asua. Työ voi tulla ihmisten luo?

Hallitusohjelmassa jo ennakoitiin valtion työtehtävien organisoimista monipaikkaisuuden ja älyteknologian suhteen, kahdella eri paikalla asumista. Asuminen on murrosvaiheessa, jota on nyt vaikea ennustaa. Vuokra-asumisen ja muiden asumismuotojen arvostus on kasvussa verrattuna omistusasumiseen. Asuntomarkkinat eriytyvät.

Asumisen muuttuvat tarpeet

Muuttuvat asumistarpeet Tiitta jakoi kahtia. Nousussa ovat: sijainti palvelujen ja yhteiskäytöksen, tehokkuus, hissi, esteettömyys, vaatimustaso kunnolle, materiaalien laatu, yhteiset

säilytystilat, yhteiskäyttötilat, netti, sähköautojen lataus. Laskussa on vähän: asuntopula, autopaikat, pihan leikkivälineiden ja kuivaustelineiden käyttö.

Tilastokeskus ennustaa Kotkan väkiluvun laskevan v. 2040 45 100 ihmisen määrään. Toisaalta työpaikkojen määrä kääntyy kasvuun. Isoja hankkeita on vireillä. Ikärakenne ja syntyvyys on laskussa. Silti työvoimapolua tulee joillekin aloille.

Keskeiset alueet ja pienet asunnot ovat täynnä. Vanhoista tiloista kolmista ja kaksioista on ylitarjontaa. Ongelmaksi syntyy, että kaikkien asuntojen koko ja sijainti ei vastaa kysyntää. Ratkaisumieksi Tiitta esittää ”asuntopolitiikan muokkaamista kysyntää vastaavaksi”.

Risto Kolanen

Yhteishallintolain uudistaminen

Anu Karjalainen, lainsäädäntöneuvos **ympäristöministeriöstä** esitti monipuolisen ja valaisevan katsauksen **Laki yhteishallinnosta vuokratuloissa (649/1990)** uudistamisprosessista.

Asia on hyvin ajankohtainen, koska lausuntokierros hallituksen esitystä silmällä pitäen ajoittuu vielä tälle vuodelle ja tavoitteena on, että Hallituksen esitys (HE) tulisin eduskuntaan kevätkaudella 2022. Mikäli tämä aikataulu toteutuu, voisi laki tulla voimaan 1.1.2023.

Koko esityksen näet Asukasliiton kotisivuilla, seminaariosiossa.

Uudistuksen tavoitteet

– Yhteishallinto edistää oikea-kaista korjausta, tehokasta taloudenpitoa, viihtyisyyttä ja yhteisöllisyyttä, siis yhteishallintoa ja yhteistoimintaa.

Tässä ovat uudistuksen ydinasiat. Karjalainen luettelee tavoitteita ja määritelmiä, jotka on syytä pitää ohjenuorana uudistustyössä. Nostan tässä esille, hänen erittäin tärkeän toteamuksen/kysymyksen:

– Toimiva yhteishallinto edellyttää riittävää osallistumista – miten voitaisiin kannustaa/houkuttaa asukkaita osallistumaan?

Anu Karjalainen

Erilleen kasvaminen

– Lain päivittämistarpeita aiheuttaa:

- Muutos pienistä kiinteistötyhtiöistä isoiksi fuusioyhtiöiksi.

On toki muitakin syitä, esimerkiksi rakenteiden monimuotoisuus, tietotekninen kehitys kolmen vuosikymmenen aikana jne.

Tarkastellaan hieman tarkemmin tätä vuokranantajien sulautumisen silmiä. Koko tämä fuusioisuus on suurelta osin näennäistä. Yhteishallinnon peruskoko on edelleen vuokranmäärityksiksi-

kö (vmy). Vmy on yksittäinen talo tai taloryhmä, jolloin usein puhutaan pihapiiristä.

Vmy:t ovat edelleen ne perusyksiköt, joita ARA valvoo. Samoin isännöinti, huolto ja vuokrasuhdeiden käytännön hoito perustuvat tähän tiettyjen asuntojen muodostamaan vmy:hyn. Korjauksien korjataan ja tehdään tasonnostoja, mutta oma talo rapistuu korjaamattomuuttaan.

Selkokielellä ilmaistuna, fuusiot ovat henkilöstön uudelleenryhmittelyä, jolla tavoitellaan pienempiä hallintokustannuksia yksikköä kohden.

Kielteistä fuusioisuus on se, että fuusioiden suojassa ovat jotkut vuokranantajat pienentäneet sekä vuokralaisten osuutta päätöksenteossa että vaikutusmahdollisuuksia.

Selvityksen tuloksia

Viime keväänä tehty suuntaviivoja kartoittavan selvityksen tulos oli odotetunlainen. Omistajat haluavat vähentää asukkaiden osallistumista taloudellisiin ja operatiivisiin päätöksiin. Asukkaiden tulisi keskittyä yhteisöllisyyttä kehittävään lähiötoimintaan. Asukkaiden tavoitteet ovat

omaehtoisen toiminnan osalta yhteneväiset. Rakennusten ja kiinteistön korjaustarpeesta ja huollosta on varmaankin erilaisia käsityksiä. Asukkailla on silti paikallistuntemusta ja kysymyksessä ovat heidän kotinsa, vaikka hallinta perustuu vuokrasuhteeseen.

Yhteishallinnon rakenteet ja määrittely

Fuusioyhtiöiden syntyä korostaa asukasdemokratian edustuksellisuuden tarvetta. Yhteistyöelinten ja monipuolisuuden tarve suhteutuu omistajayhtiön kokoon.

- Laissa tulisi määritellä:
 - Asukasdemokratian minimitaso
 - Asukkaan oikeudet ja omistajan velvollisuudet
 - Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamisintressit
 - Lain tulisi olla joustava
 - Resurssit ja kustannustehokkuus tulisi ottaa huomioon lainsäädön valmistelussa

Poimintoja lausuntopalautteesta

- Asukkaat:
 - Asukkaana maksajana tulisi voida päättää
 - Asukkaiden saatava kaikki tarpeellinen tieto
 - Kaikilla on oltava mahdollisuus osallistua

- Viittaukset yhdistyslakiin hyvä

- Vuokraloyhtiöt:
 - Ei saa lisätä hallinnollisia velvoitteita omistajille
 - Omistajalle on esitettävä riittävästi ehdokkaita
 - Palkkiot ja matkakorvaukset voitava määrittää tapauskohtaisesti
 - Yhtiötason valvoja voisi olla sama henkilö kuin yhtiön tilintarkastaja

Mitä uusi laki voisi pitää sisällään?

- Poimintoja:
 - Asukkaalle tärkeä talotason toiminta säilytettävä laissa
 - On säädettävä selkeästi tiedonantovelvollisuudesta ja tiedonsaantioikeudesta
 - Yhdistyslakilakiuittaukset voisivat helpottaa kokouskäytäntöjä
 - Oikeusturvasta huolehdittava
 - Otettava huomioon erityisryhmät

Anu Karjalaisen esityksestä kirjannut ja osin kommentoinut,

Hans Duncker

Yhteishallintolain tarkoittama asukasdemokratia ARA-säännellyissä vuokra- ja asumisoikeustaloissa, on maamme ylivoimaisesti suurin lähidemokratian toimintamuoto. Asukasdemokratia on toimijana maantieteellisesti laajimmin levinnein ja siihen osallistuu eriasteisesti enemmän maamme kansalaisia, kuin missään muussa toiminnassa, kirkollinen toiminta pois lukien.

Kansalaisosallistuminen

Suomen vaaleista presidentin vaalissa äänestysvilkkkaus on korkein, kunnallisvaaleissa matalin. Presidentin käytännön virkatehtävät ja valankäyttö ovat Suomessa kansalaisen päivittäisestä elämästä vaaleilla valittavista instansseista kaikkein kauimpana.

Kunnanvaltuutetun työn tuotos on kuntalaisen jokapäiväisessä elämässä olevaa kokretiaa. Tässä on jokin ristiriita, kun vielä tutkimusten mukaan Suomessa kansalainen on eri hallintojen tasoista kaikkein vähiten tyytyväinen kunnalliseen hallintoon.

Tätä asiaa on tutkinut, ja selvitännyt kuntalaisten osallistamisen muotoja ja mahdollisuuksia **Suomen Kuntaliiton** erityisasiantuntija **Päivi Kurikka**. Kurikka oli alustamassa keskustelua kunnallisesta demokratiasta Asukasliiton syysseminaarissa.

–Suomessa paikallisvaalien äänestysprosentti on Pohjois-

maiden matalin. Tästä olisin pitkän huolissani, sanoi Kurikka alustuksessaan.

Kunnat pyrkivät aktivoimaan asukkaita monilla eri tavoilla. Järjestetään keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia, on asukasraateja, tehdään asukaskyselyjä. Osallistuvassa budjetoinnissa asukkaat pääsevät suunnittelemaan ja päättämään tai ainakin keskustelemaan verorahojen käytöstä. Tähän tarjoaa mahdollisuuden noin viidennes Suomen kunnista.

– Osallistumisen muotoja ovat myös erilaiset kimppekysytijärjestelyt, naapuritapa, ystävämöykki, Kunnat tekevät joskus myös sopimuksia niin sanottu kolmannen sektorin toimijoiden, järjestöjen, yhdistysten ja kylätoimikuntien kanssa.

Vireillä on lisäksi uusia matkailun kynnöksen toimintamuotoja, joissa kuntalaiset voivat olla mukana. Näitä ovat esimerkiksi eri-

laiset kierrätykseen ja hävikkirokkaukseen liittyvät aktiviteetit, listasi Kurikka kuntalaisten uudempiä osallistamismuotoja.

Kurikka pitää tärkeänä osana kunnallisen demokratian toteutuksessa tiedon kulkua päätösten tekijöiltä asukkaalle, ja – yhtiä tärkeänä – päivänvastaan suuntaan. –Kunnan on syytä olla kuulolla ja keskustelemaan siellä, missä kuntalaisetkin ovat, verkossa, somessa, toreilla ja turuilla. Vies-tinnän tulee olla kaksisuuntaista.

Lainsäädännön tasolla Kurikka ei näe olevan esteitä kuntalaisten osallistamiselle.

– Kuntalaki mahdollistaa paljon, ja valtuuston vastuulla on turvata kuntalaisille mahdollisuudet toteuttaa lain sallimia osallistumisen muotoja. Meillä on kuitenkin suunnattomia kuntalaisten osallistumisen merkitystä kuntien käytännön toiminnossa, miten ne haluavat ottaa asukkaat

mukaan yhteisön päätöksentekoon.

Kurikka näkee kuntalaisen osallisuudella olevan kytköksen myös asukkaan syrjäytymiseen tai vaihtoehtoisesti hyvinvointiin.

– Asukas- ja asiakaslähtöisyys tuo päätöksentekoon aitoa kokemusta ja vastaa todellisiin tarpeisiin.

Organisaation pitää ottaa kuntalaiset mukaan aikaisessa vaiheessa, jo prosessien kehittämiseen ja suunnitteluun. Osallisuudella ja osallistumisella voi nähdä olevan sekä taloudellista hyötyä että luottamuksen vahvistumisen myötä etua myös demokratian toteutumisen näkökulmasta.

Vaikka Kurikka korostaa asukkaiden osallistumisen merkitystä kuntien käytännön toiminnossa, pitää hän yhtälailla arvossa edus-

Päivi Kurikka

tuksellista demokratia ja vaaleilla valittuja edustajia.

Tässä osallistamisen ja osallisuuden problematiikassa on siten omanlaisensa haasteet tamikuussa valittavalle, kokonaan uudelle vallankäytön tasolle, aluevaltuustoille.

Se on haaste myös näiden alueiden asukkaalle.

UN

Kotkan asumisseminaarin 25.-26.9.2021 satoa

Kymenlaakson aluekehityksen suuntaviivoja

Suomenlahti ja **Kymijoki** ovat **Kymenlaakson maakunnan** symboleina keskeisimpiä. **Kymenlaakson liitosta** suunnittelujohtaja **Frank Hering** avaa maakunnan kehitystä viihtyisänä asuin- ja ympäristönä. Hän itse on muuttanut Saksasta Kotkaan 30 vuotta sitten ja viihtyy perheensä kanssa hyvin Kymen maisemissa.

Suunnittelujohtaja Frank Hering aktiivisen Kymenlaakson kehittäjänä.

Kymenlaaksossa pendelointi ja matkailu rajanaapurien kanssa on vilkasta, ja esimerkiksi kauttakulku Venäjälle on avannut mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön aina Moskovaan asti. Kymenlaakson väestö- ja työpaikasunnitteen kuitenkin vuoteen 2040 on trendiltään vähenevä: väestö -9,2 % ja työpaikat -3,1%.

nejärjestelmäsuunnitelman suunnitteluprosessin käynnistämistä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja liikennesuunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa.

Ympäristön hyvä tila, kestävä kehitys ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen sekä

ilmastonmuutoksen hillintä ovat keskeisiä tavoitteita Kymenlaakson liiton aluesuunnittelussa.

Elinympäristöjen kehityksessä tärkeää on siviiliverkoston (alueesta 30% on vettä) ja virkistysverkoston rakentaminen. Nykyään keisarilinen kalastusmaja ja muut **Langinkosken** historialliset rakennukset muodostavat kuonehuvan kosken rannalle hienon museoalueen.

Kymenlaaksossa asuntojen tarjontaa ei aina vastaa kysyntää. Kysyntä saattaa kohdistua muutamien keskeisiin paikkoihin, joissa taas ei ole riittävästi tarjontaa. Pahenevaa eriytymisestä on heikoimmilla alueilla ja asuntojen

hinnat ovat siellä alhaisia. Keskustoissa myös vuokra-asunonlata vaaditaan laatua; esimerkkinä Hering mainitsee ansioituneen **Kotkan toritalon**. Monipaikkaisuus asumisessa näkyy. Kymenlaaksossa saattaa olla nk. kakkoskoti.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) kokonaisuudistus vaikuttaa maakunnan liittojen työhön. **Uudistuksen** pää tavoitteita ovat hiilineutraali yhteiskunta, luon-

non monimuotoisuuden vahvistaminen, rakentamisen laadun parantaminen sekä digitalisointi edistäminen. Pitäisi taata viisas sääntely. MRL-lain uudistus on ollut käynnissä vuodesta 2018 lähtien. Tavoitteena on, että lakiuudistus annettaisiin eduskunnalle vuoden 2022 aikana.

Kymenlaakso 2040 – Suomen välittävin maakunta on tunnus. Maakuntahenki on vahva ja omasta maakunnasta ollaan ylpeitä.

Kymenlaakson kuusi kuntaa ja asukasmäärät. Kuva: Kymenlaakson liitto.

Riitta Salasto

Jyväskylän vuokra-asunnot Oy, Vuoden 2021 Asukastoimija

Nimitys jaettiin v. 2021 Jyväskylään ja Turkuun v. 2020, jolloin seminaari peruttiin koronan vuoksi.

Perusteena JVA:n ”Pisteet kotiin”

JVA:lla on nerokas pistekertymäjärjestelmä, jolla palkitaan vuokralaisen säällinen ja ongelmaton asuminen.

Pisteet käytetään asunnon nostamiseen, eikä niitä siivoida muuttua rahaksi.

Laskennan peruste on, se että **100** pistettä on **5 €**n arvoinen.

Kun asukas tekee vuokrasopimuksen **JVA**:n kanssa saa hän **500** tulopistettä. Ongelmattomasta asumisesta kertyy **360** vuodessa. Kun asukas maksaa täsmällisesti suoraveloituksella kertyy pisteitä lisää **240** vuodessa.

Lisäbonusta tulee pitkäaikaisesta vuokrasuhteesta, **10v** kertyy **1 000** bonuspistettä ja **15v** tuo **1 500** pisteen bonuksen.

Asukastoiminnasta palkitaan niin ikään. Asukastoimikunnan jäsenyys tuo **300** pistettä vuodessa ja esim. sihteerinä toimiminen **600**.

Esimerkki

Olen tähän luonut fiktiivisen **Kaarina Keski-Suomenin**. Kaa-

rina on asunut **JVA**:lla **15** vuotta ja toiminut koko ajan asukastoimikunnan sihteerinä tai rahastonhoitajana. Nyt hän on päättänyt ottaa ”Pisteet kotiin”.

Tulopisteet	500
Asumispisteet 15 x 360	5 400
Vuokranmaksupisteet 15 x 240	3 600
Lisäbonus 15 v.	1 500
Asukastoiminta 15 x 600	9 000
Yhteensä	20 000 pistettä

Kaarina on siis asunut pitkään, fiksusti ja yhteisöllisesti. Kiitokset tästä nostaa **JVA**, Kaarinan valitsemalla tavalla **1 000** eurolla hänen asunonsa tasoa.

Eiköhän tässä ole tarpeeksi perustetta **JVA**:n valitsemiselle Vuoden Asukastoimijaksi.

Asukasliitto onnittelee!

Hans Duncker

Mitä asuntopolitiikka on?

– Asuntopolitiikan sisältöä muokamme me itse, etujärjestöt, myös Asukasliitto, media, alan tutkimus, markkinat ja julkinen valta. Eri tahot tarkastelevat kysymystä eri näkökulmista.

Näin määritteli asuntopolitiikkaa **Vantaan vuokra-asuntoyhdistö** (VAV) hallituksen puheenjohtaja **Tuula Laukkanen** alustuksessaan Asukasliiton syysseminaarissa Kotkassa.

Tuula Laukkanen

yleistä talouspolitiikkaa. Kaavoituksesta lähtien mennään **talous edellä**, tiivistä alustaja maamme asuntopolitiikan paradigman muutoksia viimeisen sadan vuoden aikana.

Nykyajan asuntopolitiikka on monen tahon ja toimijan usein kovinkin ristikkäisten intressien

yhteensovittamisen lopputulessa, useimmiten kompromissina.

Huolimatta nykyajalle tyypillisestä pirstaloitumisesta ja kaiken privatisoitumisesta, julkinen valta määrittää asuntopolitiikalle raunahdot, joiden puitteissa käytännön asuntopolitiikka toteutetaan. Asumisen tasoon ja viihtyvyyteen liittyvät näkökulmat ja vaatteet vaihtuvat aikojen myötä, ja sen vuoksi tarvitaan jonkinlainen ”yllempi taho” määrittelemään asuntotuotannolle puitteet, jotka vastaavat kulloinkin vallitsevaa vaatimustasoa.

Julkisen vallan rooli

– Poliitiikan kompleksisuuden vaikutus etenkin kasvavilla alueilla asuntopolitiikan paradigman muutoksia viimeisen sadan vuoden aikana.

ovat kytköksissä ja vaikuttavat toisiinsa, sanoi Laukkanen.

Julkista valtaa käyttää kolme tahoa, joilla kullakin on oma roolinsa myös asuntorakentamisessa.

Valtiovalta säätelee lakeja, ja toimii usein myös rahavirtojen säätelijänä ja ohjaa talouden potentiaalain regulointia, voimavarojen suuntaamista kulloinkin kokonaistalouden kannalta tarkoitukseen mukaisesti.

Maakunta ohjaa alueensa kehityskulkuja, tekee suunnitelmansa ja toteuttaa niitä maakuntakaavalla.

Kunta määrää perustuslaillisen itsehallintonsa nojalla maankäytöstä alueellaan. Nykyään kunnat lähtevät asuntojen uudistustannossa kaavoituksesta alkaen laskelmista, millä arvioidaan

maan arvon muuttamista sen käyttötarkoituksen muuttuessa.

– Asutuskysymys on kunnan näkökulmasta enemmän tonttikysymys. Jos kunta haluaa, ja kokee tarvitsevansa enemmän ”hyviä” veronmaksajia, sen kannattaa kaavottaa enemmän tontteja omistusasumiselle, sanoi Laukkanen.

Laukkanen muistutti myös, että vaikka julkinen valta ohjaa, määrää, luo asumista koskevaa normistoa, ei se enää ole kuitenkaan se viimesijainen tuki ja turva joka takaa kaikille kansalaisille asunon. Viimeisimmän perustuslakiuudistuksen myötä valtion roolina on vain edistää ja tukea kansalaisen pyrkimystä järjestää oma asumisensa.

Asunto ei siis ole enää tämän päivän Suomessa niin sanottu subjektiivinen oikeus.

UN

Vaikuttava kiertoajelu Kotkassa

Kotkalla on kaupunkioikeudet jo vuodesta 1879. Kotkan väkiluku on 52 126 asukasta ja rantaviivaa on noin 170 kilometriä. Kokonaispinta-ala on 949,78 neliökilometriä, josta maata 272,01 neliökilometriä. Meri, puistot ja sotahistoria ovat läsnä kaikkialla.

Seminaarin kiertoajelun maimio opas **Kotka-Seuran** puheenjohtaja **Kai Savolainen** kertoo mukaansa tempaavasti kauniissa syysäässä. Kasetilta soi kotkalaisen laulaja-lauluntekijän **Juha ”Watt” Vainion** laulamana: – Kotkan poiki ilman siippii/Maailman tyrskyt keinuttaa/Taakse jäivät, nuoruuspäivät/Takaisin en niitä saa/Laulut tuulen, nuo vain kuulen/Enkä tiedä kauniimpaa.

Kaupungin panostus puistotarkentamiseen näkyy monina valtakunnallisina tunnustuspalkintoja. Kiitos kuuluu paljon kaupungilta eläkkeelle siirtyneelle puutarhaneuvos **Heikki Laakoselle**. Kaupungin asukkaat ovat tutkimusten mukaan keskimääräistä tyytyväisempiä viherympäristöönsä. Eikä ihme!

Sapokan vesipuisto: Suomen paras ulkovalaistuskohde 1993, Vuoden ympäristörakenne 1994 ja Suomen paras kivityökohte 1996.

Keskuskadun lehmusespladin peruskunnostus: **Vuoden ympäristörakenne 2001**.

Veistospromenadi: ProSculptura -mitali 2004.

Katariinan Meripuisto: Vuoden ympäristörakenne -palkinto sekä Euroopan viherrakentajien järjestön **ELCAN Trend Award** -palkinto 2012.

Karhulan Jokipuisto: Vuoden ympäristörakenne 2015.

Sapokan Vesipuistolle, Katariinan Meripuistolle ja Jokipuistolle myönnettiin **Green Flag Award -tunnukset** v. 2019, 2020 ja 2021.

Sibeliuksenpuistolle ja Fuksinpuistolle myönnettiin Green Flag Award -tunnukset v. 2020 ja 2021.

Merikeskus Vellamo on muuseokokonaisuus Kotkan sataman vieressä ja koostuu **Merihistoriallisesta museosta** ja **Kymendalen museosta**. Rakennus avattiin yleisölle heinäkuussa 2008. Merihistoriallisen museon päänäyttely on nimeltään **Polstjärnan, Etelä-Risti**, joka esittelee Suomen merenkulun historiaa eri teemoilla.

Vellamossa on vuoteen 2027 asti avoinna **Kohtalona Ruotsinsalmi** näyttely, joka kertoo

nykyisen Kotkan edustalla vuonna 1790 käydyn Itämeren merkittävimmän meritaistelun ja sen jälkeen rakennetun linnoituskaupungin tarinan nykysteekkniikalla. **Kotkansaaressa** kohosi Ruotsinsalmen linnoituksen tuhoamisen jälkeen nykyinen Kotkan kaupungin keskus. Kotkansaaressa poikki kulkee historiallinen Ruotsinsalmenkatu.

Arkkitehti **Jani Prunnilan** suunnittelema, vuonna 2019 Kotkaan valmistunut **Toritalo** on esimerkki siitä, miten vakiintunutta kaupunkiympäristöä voidaan täydentää oman aikansa arkkitehtuurilla. Toritalo on osa kauppatorin kaupunkikuvaa.

Merimieskapakka Kairon toiminta Satamakadulla on jatkunut keskeytyttä vuodesta 1932 alkaen. Kaupunginteatterin lavastaja **Tauno Rantaruukan** Kairon maankuulut seinämaalaukset ovat tallella. Kapakkaan yhdistyy myös Kotkan ruusutango, jonka levytti pispalainen **Pauli Räsänen**. Satamatoiminta on siirtynyt monen kilometrin päähän Kotkan **Mussaloon**.

Valtakunnalliset kotiseutupäivät ovat Kotkassa syyskuussa 2023, kertoo Kai Savolainen ja kutsuu uudestaan Kotkaan ja Kymenlaaksoon. Tullaan toistekin!

Riitta Salasto

Kohtalona Ruotsinsalmi - juliste ja opas Kai Savolainen.

Kirkonkylästä Helsinkiin

Kunnalliset vuokra-asuntoyhtiöt ovat hyvinkin erikoiskohde. Tässä sivulla oleva palkittu TVT Asunnot kuuluu isojen sarjaan. On aivan luonnollista, että asukasdemokratian käytännön toteutus, ainakin osittain, muotoutuu koon mukaan. Kunnan asukasmäärä vaikuttaa myös siihen kuinka yhteisöllisenä saman vuokranantajan

taloissa asuminen koetaan. Asukasdemokratian laatu määräytyy kuitenkin viimekädessä yhdestä asiasta, keskinäisen kunnioituksen suhteesta.

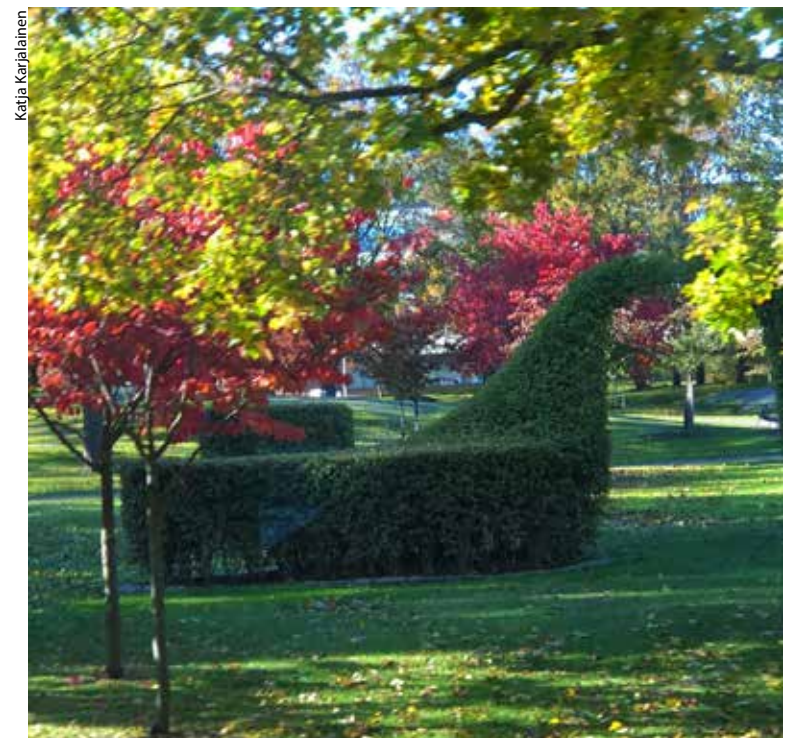
Kumppanuus on yksi avainasana. Aidolla kumppanuudella saadaan yhteishallinnosta molemmille osapuolille suurin hyöty. Tässä ei vuokratoyhtiön koolla ole ratkaiseva merkitys, toki kor-

poratiivinen tahtotila saadaan helpommin syntymään pienemmissä yhtiökoossa. Ääripäät kuvasin siteeraamalla leipiintyneen isännöitsijän huokausta, ”kyllä tämä kiinteistöhoito olisi paljon helpompaa, kun ei olisi asukkaita häiritsemässä”. Toisessa päässä tätä kaarta on aito asukkaiden mukaan ottaminen, josta palkittuimme TVT Asunnot.

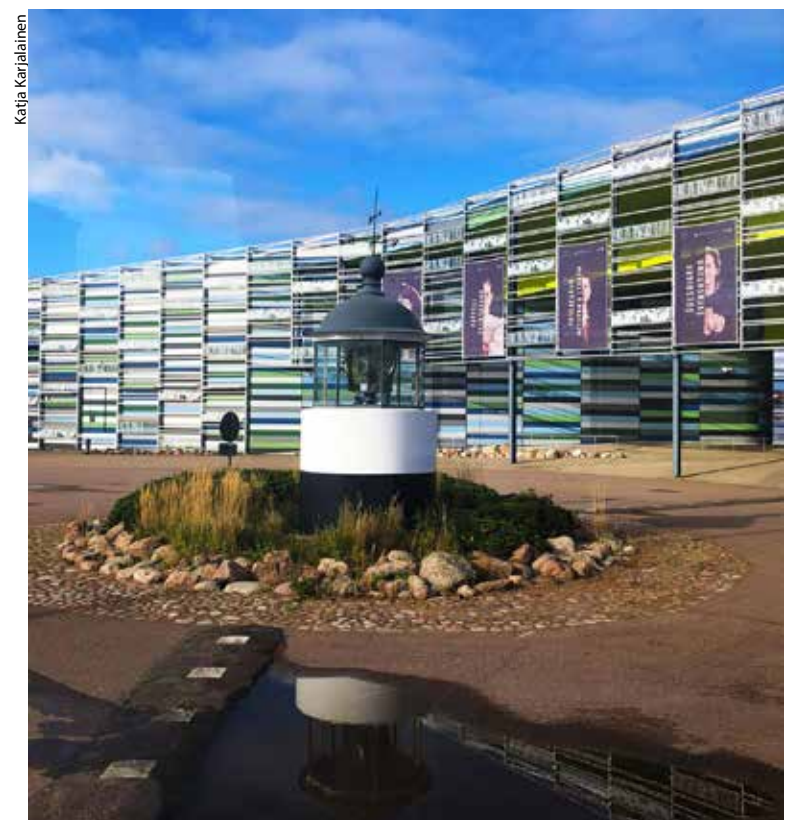
Koti on toinen avainsana. Kunnallinen vuokratyö on aidosti useimpien asukkaitensa koti samana arvokäsitteenä, kuin omistusasunnossa asuilla. Siksi syntyy ristiriitoja, kun isoissa vuokratoyhtiöissä koetaan, että asukkaat eivät ymmärrä kiinteistömanageroinnin hienouksia ja tämä myös näytetään vuokranantajan puolelta. Kiinteistö-

hoidossa henkinen ja käytännön panostus omaan asumiseen, säästää kuluja ja säilyttää talojen arvoa siinä missä tekniskaupallinen osaaminen. Kun molemmat osapuolet oivaltavat tämän, syntyy keskinäinen kunnioitus – yhteishallinnon todellinen ydin.

Hans Duncker

Puihostaidetta Sibeliuksenpuistossa.

Merikeskus Vellamo, suunnittelijana arkkitehti Ilmari Lahdelma.

Kotkan torinäkymä ja Finlandia-palkintoehdokas Toritalo keskellä rakennuksia.

Hyvästi kurtturuusut Turun asuntojen linjana

TVT Asunnot edistää hyvää ja turvallista asumista sekä asuinympäristön viihtyisyyttä toimimalla ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla, TVT Asuntojen koordinaattori **Lauri Ahonen** kertoi. Kaupungin ilmastosuunnitelmassa on tavoite **Hiilineutraalista Turusta 2029**.

Kirsikka & Kide ovat identtiset kerrostalot **Hirvensalon**

Arolassa; ne mahdollistavat rakennustapavertailun. Uudet kerrostalot, pientalot ja rivitalot täydentävät toisiaan ja luovat alueelle erityisen, vuokra-asumisessa poikkeuksellisen kokonaisuuden.

Vesikuurilla 2016-2017 kannustettiin asukkaita kiinnittämään huomiota vedenkäyttöön- ja käyttämään vettä järjevästi. Hyvä kehitys jatkui, mutta korona toi omat haasteensa. **Lämpö-**

kuurilla 2018-2019 vaikutettiin asumisen laatuun, leikattiin yli-lämpöä, säästettiin ympäristöä ja kustannuksia. Lämpöenergia on merkittävä osa vuokraa ja TVT:n suurin kulu. Suosikkinumero on 21 astetta.

Jätekuurilla 2020 kannustettiin asukkaita lajitteluun ja polttokelpoisen jätteen määrän vähentämiseen. Siinä asukas- ja aluetoimikunnat ovat vahvasti mukana. Jäteasemien astiamitoi-

tusten ja tyhjennysaikataulujen optimoinnilla saadaan merkittävät säästöt. TVT:n **Lajittelu-pelissä** huvi ja hyöty on samassa. Ennätys on yli 1,8 miljoonaa mm. tarhassa on tarjottu pelin kautta lapsille oppimisen ja onnistumisen kokemuksia.

Viherkuurin 2021 tavoitteena on edistää vihreää kaupunkiasumista, lisätä pihojen viihtyisyyttä asukastoimikuntien johdolla,

kiinnittää asukkaiden huomio luonnon monimuotoisuuteen ja toimia osana laajempaa kokonaisuutta.

Haitallinen vieraslaji pyritään poistamaan pihoilta ja saada tilalle rinneangervoja, koivuangervoja ja rusokirsikoita. Lapsille on tarjolla hahmotikkuja somekuviin ja tarinakirjoja väriyyskuville. Hyvästi Kurtturuusut on tunnuksen nimi! Ahosen esitys sai paljon kiitosta ja palautetta konkreettisuudellaan.

Risto Kolanen

TVT Asunnot Oyn koordinaattori Lauri Ahonen vastaanotti Asukasliiton Vuoden 2020 Asukastoimija -palkinnon.

TVT Asunnot, Vuoden 2020 Asukastoimija

Otteita TVT:n periaatteista

Asiakaslähtöisyys – kuunteleminen – ratkaisemme

Avoimuus ja rehellisyys

Säännöllinen koulutus – koskee myös asukasaktiiveja

Oikeudenmukaisuus – tasapuolinen kohtelu

Yhteistyö – viranomaisista asukasaktiiveihin

Muutama luku 2020

Asuntoja 10 988 - käyttöaste 99 % Henkilöstökulut 5,3 % - huolto ja hoitokulut 14 %

Erikoista

Rakentaa asuntoja naapurikuntaan, Kaarinan Lautakunnakkadulle. Toimitusjohtaja **Teppo Fors** kiittää vuosikertomuksessa asukkaita heidän merkittävistä osuudesta kustannusten hallinnassa

Omakohtaisesti koettua

Neuvonnassa joutuu usein huomaamaan, kuinka erilaisella filosofialla asioita hoidetaan. TVT näyttäytyy kärkikaartina hyvässä siinä, että Turusta ei taida olla kuin yksi TVT:tä koskeva neuvontapyyntö pariin vuoteen. Keskimäärin Turun suunnalta puheluita on > 10 kuukaudessa.

Asukasliitto onnittelee!

Terveiset Kotkaan Euroopasta

Kuulemme **Miapetra Kumpula-Natrin** raikkaan terveyden **Teamsin välityksellä**. Esityksen jälkeen syntyi hyvä keskustelu yleisön kanssa – kiitos hyvälle sähköisille yhteyksille. Kumpula-Natri jatkaa mielellään vuoropuhelua asukkaiden kanssa. Pidetään yhteyttä!

Miapetra Kumpula-Natri on europarlamentaarikko, joka edustaa parlamentin sosialistien ja demokraattien ryhmää. Kumpula-Natri on **ITRE-valiokunnan** (teollisuus, tutkimus ja energia) jäsen ja **EMPL-valiokunnan** (sosiaali- ja työllisyysasiat) varajäsen. Tämän lisäksi hän on parlamentin **biotalousryhmän** puheenjohtaja sekä **Internet Forum**in ja **Euroopan energiafoorum**in jäsen.

Parlamentissa hän on työskennellyt erityisesti digi-, energia-, työllisyys-, metsä- ja lapsiasioissa. Hän neuvotteli muun muassa

lain, joka tarvittiin, jotta koko Eurooppaan saatiin **roaming-vapaus** ja ihmiset voivat käyttää puhelinta EU-maissa ilman lisämaksua.

Yksi tärkeimmistä tavoitteista Euroopan parlamentissa on **vihreä siirtymä**. Tavoite vuodelle 2030 on vähentää päästöjä 55% vuoden 1990 tasoon verrattuna.

EU:n sosiaalinen ulottuvuus

Parlamenttisyksyn ytimessä on paljon aloitteita, joissa asuntopolitiikka on mukana, mm. • Tieliikenteen ja rakennusten päästökauppa • Rakennusten energiatehokkuuden parantaminen • Uusiutuvaa energiaa kos-

Miapetra Kumpula-Natri tapaamassa asukkaita Vaasan torilla koiransa kanssa lokakuussa.

keva direktiivi ja energiatehokkuusdirektiivi • CO2 (hiilidioksidi) päästönormit henkilö- ja pakettiautoille • EU:n päästökauppa – sähköntuotanto, teollisuus, meriliikenne & lentoliikenne • EU:n metsästrategia Jos rakennuskannan korjausrakentamisen tahtia lisättäisiin yhdestä prosentista kolmeen prosenttiin vuodessa, lyödään kolme karpästä yhdellä iskulla: syntyy uusia työpaikkoja, ilmasto kiittää sekä rakennusten viihtyisyys ja terveellisyys parantuu. EU:ssa arvostetaan erityisesti myös puurakentamista ja sen etuja.

Lähiöiden ja asuinalueiden viheralueilla ja lähimetsillä on myös EU:n nä-

kökulmasta merkittävä vaikutus ihmisten hyvinvointiin. Sähköautojen latauspisteitä on saatava kattavasti ja jo rakennusvaiheessa. **New Bauhaus -aloite** tuo kokonaisvaltaista suunnittelua EU:n parlamentissa asumiseen ilmastoedellä. Rakennetun ympäristön on toimittava vuorovaikutuksessa maapallon ekosysteemin kanssa. Digitalisaatio on EU:n tulevaisuutta ohjaava voima ja rakennuspoliikoita käsitellään laajassa lainsäädännössä.

Euroopan unioni on kansalaisia varten, ja unionia tulee kehittää kansalaisten näkökulmasta kestäväällä tavalla. Sosiaalisen ulottuvuus liittyy laajasti politiikan eri lohkoihin. Sosiaalista ulottuvuutta edistetään sosiaalisten oikeuksien pilarilla (20 periaatetta), joista esimerkkinä komission ehdotus vähimmäispalkkadirektiivistä.

Teksti ja kuva: **Riitta Salasto**

Kolumni

Haasteita riittää

Viime aikoina on jännitetty sitä, päästäänkö Suomessa 80 prosentin rokotekattavuuteen.

Olemmeko sitten kaikki pelastetut, jos saamme suomalaiset tuolla kattavuudella suojattua?

Kyllä tässä muutakin jännitetävää riittää. Jos me joskus pääsemme tästä pandemian piinasta, on meillä vieläkin väkempiä voimia vastassamme. Ilmastonmuutoksen ei ole rokotetta. On keksittävä jotakin muuta. Ihmiskunta "luomakunnan herrana" on sössinyt tämän homman siihen mittaan, että nyt aletaan olemaan tuomiopäivän tunnelmissa. Tässä eivät auta meitä lääketiede, eikä insinööriymäryykseen pohjaavat vippaskonstit.

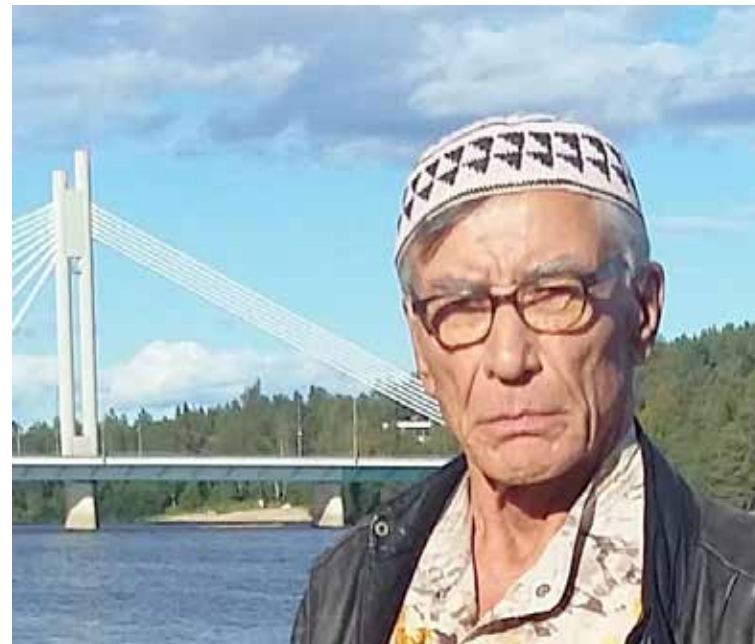
Onko maapallo pelastettu jos saamme ilmakehään kertyneen hiilidioksiidin määrän rajattua johonkin teoreettiseen kohtuutaan? Ja pitäisikö sen tason taata meille mahdollisuuden jatkaa samalla kuldutuksen ja lisääntymisen volyymin, minkä koemme nyt olevan kohtuus, jopa jonkinlainen normi? Tähdätäänkö kaikilla ilmastotoimilla vain siihen, että varmistaisimme edelleen kaikkien kuviteltavissa olevien turhakkeiden kuluttamisen entiseen tahtiin?

Kierrätykseen kehitellyt uudet konstit ovat nykyään korkean tason innovaatioita. Kaikesta tyhjänpäiväisestä roinasta pitää päästä helpolla ja siististi eroon. Mutta eikös yhtenä konstina tämän rajusti päälle puskevan ilmastonmuutoksen torjumiseksi pitäisi vähentää kulutusta, kaikkien turhakkeiden valmistusta ja kuljetusta ympäri tellusta. Toisaalta, kaikenlaista jonninjoutavaahan kyllä tuotetaan, jos ostajia riittää. Kuluttajan tekemä ostopäätös on aina ilmastoteko. Johonkin mittaasti voi jokaisen kohdallaan vaikuttaa kulutustottumuksia muuttamalla. Se

Paljonkohan täällä sähkönhinnan pitää nousta, että mekin saisimme osamme siitä EU:n sosiaalisesta ilmastorahastosta? Tai miten me saisimme ujutettua edes osan lämmityskustannuksista niiden kontolle, joilla juuri tuota kustannusta on vähemmän?

Unto Nikula

Rovaniemi, Korkalovaara

"Kyllä se siitä" - Covid 19 ja korjausvelka

Raksystems laittoi 4.11. jakeluun tiedotteen "**Asuinkorjauksen korjausvelka hipoo 10 miljardia - velka kuriin lakimuutoksen avulla**". Vanhalla kansalla oli osuva maksimi tähän kohtaan: "Viisi vuotta sanotaan, että on hienoa, kun meillä on niin pieni vastike – sitten maksetaan 15 vuotta korjauslainaa". Toinen kysymys on se, voidaanko lainsäädöllä saada vinoutunut ajattelu saadaan oikaistua. Kyllä tässä ennemminkin tarvitaan valistusta ja koulutusta.

Korjaustarve

on mitattavissa. Rakennusten eriojen elinkaaret ovat osin tiedossa, ja korjaustarve on täsmennettävissä ihan katselmuksilla sekä tarvittaessa tarkemmilla tutkimuksilla. Korjausvelka on kaiken asuminen ongelma. Ei ole väliä, onko kyseessä asunto-osakeyhtiö tai vuokratalo, asukkaat ovat aina korjausvelan maksajat. Korjaamisen syklisyys on itse asiassa aika yksinkertainen asia. Jos pysytään hyväksytyin korjausvälin aika-

raameissa, on kustannus miltei poikkeuksetta tarkasti tiedossa. Mutta kun lykätään tarpeellinen korjaus, on seurauksena poikkeuksetta kalliimpi toimenpide, kuin ajallaan tehty korjaus.

Valvojan omakohtaisin kokemus oli arvotalo Helsingissä, jossa hallituksen puheenjohtaja sanoi ihan vakavissaan: – Meillä ei ole rahaa uusia vesikattoa, koska on mennyt niin paljon rahaa ullakon ja yläkerran asuntojen vesivahinkoihin. Korjatkaa niin, että katto lakkaa vuotamasta, ei muuta.

Korjausvelka

on siis seuraus siitä, että korjaustarvetta ei ole kartoitettu realistisesti tai saadusta tiedoista ei ole välitetty. Nyt **Covid 19** on tuonut tähän soppaan aika ikävän lisämausteen. Tarvikkeiden ja materiaalien hinnannousut ovat olleet poikkeuksellisen voimakkaat. Nousua vauhdittaa entisestään pula tuotantovälineistä, niin aineellisista kuin työvoimasta. Voi olla, että joudumme menemään ajassa taaksepäin

Hyyryläispäivä – Hekan asukkaiden päätapahtuma

Vuokralaisneuvottelukunta järjesti lauantaina 2.10.2021 hybriditilaisuutena Koskenrannassa järjestyksessään yhdeksännän Hyyryläispäivän. Etualalla Hekan henkilökuntaa.

Helsingin kaupungin asunnot Oyn vuokralaiset ovat järjestäneet **Hyyryläispäivän** vuosittain nyt yhdeksän vuoden ajan. Tämä selkeästi vuoden suurin vuokratapahtuma. Kun tapahtuma lisäsi striimattiin, osallistuttiin myös kotoa käsin.

Tapahtumapaikkana oli nyt kolmannen kerran **Koskenranta**, Helsingin **Vanhankaupungin** idyllisessä koskimaisemassa. Koronarajoitukset olivat juuri hellit-

tämässä, joten osanottajien määrä oli pienempi kuin edellisellä kerralla vuonna 2019. Siitä huolimatta Hyyryläispäivä oli jälleen lemkeästi vuoden suurin vuokratapahtuma. Kun tapahtuma lisäsi striimattiin, osallistuttiin myös kotoa käsin.

Ohjelmaa oli perinteinen. Kaupungin terveiset toi apulaispormestari **Anni Sinnemäki** ja vastanimidiyllisessä koskimaisemassa. Koronarajoitukset olivat juuri hellit-

aina Korean sodan syyttymiseen 25.6.1950 löytöksemme samanlaisen rakennusmateriaalin kerätösun, kuin mitä Covid 19 on aiheuttanut.

Hintaryöpsähdysten edessä ei kuitenkaan pidä lamaantua. Korjaukset on edelleen tehtävä mahdollisimman ajallaan. Yksi asia on varma. Jos jää odottamaan, että hinnat lähtisivät laskuun, kun olot palaavat uuteen Covid 19 jälkeiseen normaaliin, odottaa turhaan.

Tämän päivän ja lähitulevaisuuden voimain hyvin soveltaa vanhan afrikkalaisen viisauden, hieman muuttaen. Alkuperäinen versio kuuluu: – Älä kuuntele etäistä rumpua – ota rahat nyt! Tämän voisi käyttää kiinteistöhoitossa muodossa: – Älä kuuntele etäistä rumpua – korjaa nyt!".

Oikein leppoisia ja lämminhenkisiä joulunpyhiä ja iloista Uutta Vuotta, itse kullekin lukijalle toivottaan,

Hans Duncker

Asuntomessut tulevat Naantaliin 2022

Muumisaaren naapurissa

Ensi kesänä Naantalin messualueella nähdään taidokkaasti kallioiseen saaristomaisemaan rakennettuja taloja. Yli 20 hehtaarin suuriselle alueelle tulee niin oma aurinkovoimala, venesatama, kuin yhteinen jätepostitekninen. Tulevissa kodeissa hyödynnetään laajasti älyteknologiaa ja innovatiivisia energiaratkaisuja. Asuntomessut Naantalissa järjestetään **15.7. - 14.8.2022.**

Asuntomessualue Naantalin Luonnonmaan saarella on ristitty Lounatuuleksi. Messukohteita on yhteensä 35. Niistä on 20 omakotitaloa, kaksi rivitaloyhtiötä, paritaloja, erillistaloja, sekä loma-asuntoja. Kahden sukupolven yhdistävästä taloratkaisusta löytyy esimerkkinä Torppa Rauhala. Omistusasumisen lisäksi alueella on vuokra-asuntoja. Naantalin keskustaan valmistuu puupinnoitettu asumisoikeuskerrostalo jo ennen messuja. Velkuan saareen lossiyhteyden päähän on nousemassa hirsinen kyläkoulu.

Mukana on tänä vuonna 12 talotehdasta ja alueella nähdään useampi arkkitehdin suunnittelema uniikkitalo. Pientalorakentamiseen pääsekin alueella tutustumaan poikkeuksellisen laajalla skaalalla, toteaa **Asuntomessut Naantalissa** -tapahtuman projektipäällikkö **Timo Tirri**.

Saariston elinvoimaisuus avainasemassa

Pientalot sijoittuvat saariston maastoon luontoa kunnioittaen. Jo rakentamistapaohjeissa rakentajat on ohjeistettu kaatamaan tonneilta niin vähän puita kuin mahdollista ja välttämään

Asuntomessualue rakentuu merellisessä maisemassa.

kallioiden tarpeetonta louhintaa. Useampi Naantalin messutaloista on perustettu osittain pylväiden päälle. Terasseilta ja ikkunoista avautuu metsäinen saaristomaisema.

Rantapuiston oma aurinkovoimala tuottaa optimaalisissa olosuhteissa sähköä yli alueen oman tarpeen. Älymuuntamo vastaa sähkönvarastointitarpeisiin ja monessa kodissa nautitaan myös maalämmöstä ja maaviilennyksestä. Yhteiset jätepostiteet ovat uusi, yhteisöllisempi ja ekologisempi tapa kerätä jätettä. Alueen kaksi yhteistä jätepostiteettä toteutetaan syväkeräysastioilla. Synty-

vä jäte lajitellaan kotitalouksissa valmiiksi ja pihoilta ei tule lainkaan jätekeräysastioita. Koko Naantali odottaa innolla Asuntomessukesää ja tuoreena kaupunginjohtajana on ollut hienoa päästä näkemään kuinka saumattomasti esimerkiksi Naantalin matkailun ja asuntomessuprojektin välinen yhteistyö toimii. Uskomme, että Asuntomessut lisää entisestään Naantalin houkuttelevuutta matkailukohteena ensi kesänä ja Luonnonmaan alueen kehittämiseksi tämä on upea alku, iloitsee Naantalin kaupunginjohtaja **Laura Leppänen**.

Messuilta vastaus myös vuokra-asuntojen tarpeeseen

Asukasliiton hallituksen jäsen ja **Naantalin Vuokratalojen Asukastoimikunnan** puheenjohtaja **Tapani Raatikainen** pitää tärkeänä, että messuilla vastataan myös vuokra-asuntojen tarpeeseen. **Naantalin Vuokratalot Oy** rakennuttaa messualueelle yhdeksän pari- ja rivitaloa, jotka valmistuvat huhtikuussa 2022. Lisäksi valmistuu vuonna 2023 valtion korkotuella 84 asuntoa Nuhjalan Ruotomestartintielle. Kohteessa on kaksi 6-kerroksista kerrostaloa.

Naantaliin 1986 muuttanut Raatikainen odottaa messuja ja toivoo, että kaikki saadaan valmiiksi sekä kiinnostuneet ihmiset tulevat tutustumaan ja mahdollisesti muuttamaan kauniiseen ja turvalliseen Naantaliin. Naantalissa on hyvä asua! Naantali on paljon muutakin kuin muumit, kylpylä ja Kultaranta.

Naantalilaiset Tapani Raatikainen ja Maija-Riitta Alajärvi syyskuussa 2021 Asukasliiton Kotkan seminaarissa. Kuvaspaikka merellinen Katarin puisto.

Riitta Salasto

Messujen etukäteisinforssa 4.11.2021 kaupunginjohtaja Laura Leppänen korosti saariston elinvoimaisuutta ja luonnonläheisyyttä. Taustalla Naantalin messujen projektipäällikkö Timo Tirri.

Rakenteilla olevia vuokra-asuntoja, Naantalin Vuokratalot Oy. Kohteet rakennetaan savuttomiksi.

Merenkurkussa puhaltavat uudet tuulet

Uusi **Rauman telakalla** rakennettu alus m/s **Aurora Botnia** liikennöi Merenkurkussa Vaasan ja Uumajan välillä. Monet povasivat taxfree-myyntin loppuessa, että Merenkurkun liikenne loppuisi siihen ja melko heikoissa kantimissa se välillä olikin. Kovinkaan pitkä katkoa ei liikenteessä silti ole missään vaiheessa ollut.

Laivalinjaa tarvitaan ja käytetään, sillä Vaasan ja Uumajan välillä on aina ollut vahva side niin opiskelun, kulttuurin, kaupankäynnin kuin matkailunkin saralla. Neljän tunnin merimatka on huomattavasti mielekkäämpi vaihtoehto kuin 830 kilometrin kierto maantietä pitkin Haaparannan kautta. Rahtiliikenteelle tämä on erityisen tärkeää.

Merenkurkun liikenteellä on pitkä historia, jonka jatkumo näyttää nyt uuden aluksen myötä turvatulta. **Vaasanlaivat** harjoitti Merenkurkun liikennettä vuodesta 1948 aina vuoteen 1993, jolloin yhtiö sulutettiin **Silja Lineen**. Taxfree-myyntin loputtua liikenne lakkautettiin kannattamattomana vuonna 2000. Liikenteessä seurasi tällöin pitkä epävarmuuden ja epävakauden kausi, jolloin liikenne oli välillä loppua kokonaan.

Vaasan ja Uumajan yhteistyön tulos

Vaasan ja Uumajan kaupungit tekivät edistyskellisen ratkaisun

ja yhdistivät voimansa vuonna 2012 perustaessaan varustamon, **NLC Ferry**, varmistaakseen Merenkurkun liikenteen jatkumisen **Wasaline-nimen** alla. Yhteisyrityksen tavoitteena oli alusta asti myös saada reitille uusi alus. Kaupungit perustivat myöhemmin **Kvarken Link Ab:n** ja **Kvarken Link Oy:n** vastaamaan uuden aluksen tilauksesta ja rakennusprojektista.

Aurora Botnia -aluksen omistaa Vaasan kaupungin ja Uumajan kunnan yhteinen Kvarken Link Oy. Suotuisasti kehittyneet matkustajamäärät ovat viime vuosina myös vahvistaneet uskoa uuden aluksen menestymismahdollisuuksiin – myös ajassa taxfreeen jälkeen. Uusi laiva on esikuvana myös Suomenlahden ja Itämeren liikenteeseen.

Maailman ympäristöystävällisin alus yhdistää luonnon perintökohteet

Aurora Botniassa on paljon uusia teknisiä innovaatioita ja etenkin ekologisuus on ollut kaiken suunnittelun johtotähtenä. Alus käyttää polttoaineena nesteytettyä maakaasua (**LNG**), mutta aluksella on myös valmiudet biokaasun käyttöön. Aurora Botniassa ei ole myöskään perinteisiä pelastusveneitä, vaan pelastusjärjestelmä perustuu ”pelastussukan” ja pelastuslauttojen yhdistelmään, joka voidaan akti-

voita 90 sekunnissa; kaikki laivan matkustajat voidaan evakuoita alle puolessa tunnissa.

Ainutlaatuinen Merenkurkun saaristo on Suomen ainoa luontoperintökohde kansainvälisellä **Unescon maailmanperintölistalla**. Yhdessä **Ruotsin Korkearannikon** kanssa matala Merenkurkun saaristo muodostaa parhaan paikan maailmassa kokea ja ymmärtää viimeisen jääkauden aiheuttamaa maankohoamista.

Itse odotan pääseväni laivalle ensi kesänä. Pienempi laiva on kaikin puolin tätä päivää ja saa Merenkurkun reitin tuntumaan aiempaa houkuttelemalta vaihtoehdolta, kun suuntana on Ruotsin Pohjois-Ruotsi ja Korkearannikko.

Riitta Salasto

Toimituksemme jäsen muutti Vaantaalta kesällä Vaasaan, jossa hän asui pitkään aiemmin.

Memofoto

Aurora Botnia vihittiin käyttöön 25.8.2021.

Saltkaret.

Talvi-ilta Vaasassa.

Vaasan Pikipruukki esittelyssä

Asuminen & Yhteiskunta esittelee eri puolilta Suomen kaupunkien vuokra-asumista. Nyt on vuorossa Vaasa. Vaasassa on 66 960 asukasta (2020), 68 % puhuu äidinkielenään suomea, 23 % ruotsia

ja 9 % muita kieliä. Vaasa on koti viidelle korkeakoululle ja opiskelijat näkyvätkin katukuvassa. Yleisesti katsoen Vaasan seudun työllisyyteen liittyvät luvut ovat Suomen huippua ja työpaik-kaomavaraisuus on hyvä.

Peruskorjattu kohde, Kirkkopuistikko 32 A/B. Kuva: Pikipruukki, arkisto.

Pikipruukki Koy tarjoaa kodikasta asumista elämän eri vaiheisiin ja sosiaalista asuntotuotantoa Vaasassa. Asuntojen vuokrauksessa yhtiö toteuttaa omakustannusperiaatetta, tavoitteena ei ole tuottaa liiketaloudellista voittoa. Yhtiö panostaa asukasdemokratiaan ja kiinteistöjen ylläpidon kehittämiseen sekä henkilöstön osaamiseen.

Palvelutalot laadukkaita ja uusia

Pikipruukki on perustettu vuonna 1980 ja sillä on yhteensä 3 303 huoneistoa. 112 kohteessa, joissa osassa on useampi talo ja lisäksi 87 yksittäistä osakehuoneistoa. Asukkaita niissä on yli 5 000.

Uusin palvelutalo on **Präntöön-Helmi**, joka valmistui 2018, **Krannilan palvelutalo** 2016, **Himalajan palvelutalo** 2015, **Kotiranta**-palvelutalo 2014 ja **Fyrrykartanon palvelukeskus** Vähässäkyrössä 2016.

Palvelutaloille on tarvetta ja se on otettu huomioon kaupungin päätöksenteossa. Talojen nimet istuvat mukavasti pohjalaiseen asumiskulttuuriin.

Vanhemman asuntokannan kuntoa pidetään yllä

Yhtiön rakennuskannasta on peruskorjattu muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kaikki ennen vuotta 1980 rakennetut vuokratalot.

– Uusien peruskorjaushankkeiden tarvesuunnittelu ja kannattavuusarviointi on aloitettu. Edellisistä peruskorjaushankkeista poiketen nyt on haasteena yhtiön omistaman vuokratalokannan epäedullinen sijainti vallitsevan vuokra-asuntojen kysyntään nähden, kertoo vuokraustoimen johtaja **Anne Tukia** Pikipruukista.

Vuokrataloissa sijaitsevien asuntojen vuosikorjausten kautta on päivitetty asuntojen varustetasoa nykypäivän vaatimusten tasolle nostamalla kalusteiden ja lattiamateriaalin laatua sekä kiinnittämällä erityistä huomiota asuntojen pintojen värimaailmaan.

ARA-asunnoissa asukasvalinta on säänneltyä. Vapaaehtoisissa asunnoissa asukkaiden valintaperusteet ovat vapaat. Isoja kaksioita ja sitä suurempaa koluokan asuntoja on tällä hetkel-

lä tarjolla enemmän kuin on hakijoita. Päätöksiä uudiskohteiden rakennuttamisesta ei tällä haavaa Pikipruukilla ole. Vaasassa vapaa-rahoinen asuntorakentaminen on kuitenkin vilkasta.

Kuntaliitoksen vaikutus

Vähäkyrö liittyi osaksi Vaasan kaupunkia vuoden 2013 alusta. Vaasan ja Vähäkyrön liitos oli luonteeltaan, vaikka liittymisprosessi olikin monivaiheinen. Yhteistä maarajaa ei ole, sillä Mustasaari ruotsinkielisenä kuntana on välillä. Maan hallituksen tahdon mukaista olisi myös Mustasaaren ja Maalahden liittyminen Vaasaan.

Vaasan ja Vähäkyrön aluetta voidaan suunnitella aikaisempaa järkevämmin, kun Vaasassa työsäkyvät vähäkyröläiset asuvat nyt virallisesti Vaasassa. Pikipruukki on rakennuttanut Vähäkyröön palvelutalon, ja Pikipruukille siirtyi kaksi vuokrarivitaloa.

Asukasdemokratialla on Pikipruukissa pitkät perinteet ja sitä arvostetaan.

Riitta Salasto

Naisten puutarhalle tunnustusta Enemmän kuin puutarha

Naisten puutarhan tekijät.

Kierrätysidea

Kierrätysideat facebookissa on saanut jo yli 62 000 jäsentä

Pakettikortti kierrätysmaterialista

Tarvikkeet:

Vanha kovakantinen kirja. Vanhoja postikortteja, kiiltokuvia, kirjan kuvia tms. Vanha käytöstä poistettu laulu-kirja tms. jossa nuotteja. Nauhoiksi käy narut, lahjanauhat. Itse käyтын puseron ripustuslenkkejä, jotka olivat sopivan pitkiäkin.

Lisäksi tarvitset:

Sakset, mattoveitsen tai kirurgin veitsen, viivottimen, kynän, liimaa, rei'ittäjän.

Teko-ohje:

Irrota kannet irti kirjan sivuista mattoveitsellä. Piirrä irrotettuun kanteen viivottinta apuna käyttäen sopivan kokoisia korttipohjia.

Leikkaa piirretyt kortit mattoveitsellä ja viivottinta apuna käyt-

täen sopivan kokoisiksi, pyöristä hiukan molemmista yläkulmista pienet palat pois. Tee myös reijittäjällä reikä nauhaa varten tässä vaiheessa.

Leikkaa nuottipaperista korttiin sopiva pohja kirjan kannen sisäpinnalle ja liimaa se kiinni. Liimapuikko on kätevä tähän tarkoitukseen. Jos kirjan kannen toinen puoli on siisti/kivakuviainen, voit jättää sen alkuperäiseksi.

Liimaa mieleinen kuva nuottikuvan päälle niin, että osa nuoteista jää näkyviin. Pyöräytä saksen kärjillä reijittäjän tekemä reikä auki ja pujota nauha. Tätä pakettikorttia voi käyttää myös kirjanmerkinä.

Mirja Kokkonen

Kierrätysidean kirjoittaja asuu Kuopiossa.

Hetki vielä kesää. **Puutarhaliitto** valitsi elokuussa **Avoimeksi Puutarhaksi** rovaniemeläisen **Naisten puutarhan**, Naisten puutarhasa viime kesäinen puutarhaviljely auttoi maahanmuuttajanaista tutustumaan suomalaisen elämäntapaan.

Idea Naisten puutarhaan syntyi, kun Rovaniemen kaupunginjohtaja **Ulla-Kirsikka Vainio** kertoi matkastaan Ruotsiin, jossa puutarhatoiminnan avulla maahanmuuttajanaisia oli autettu tutustumaan paikalliseen kulttuuriin ja oppimaan kieltä. **Arktiset maahanmuuttajat AMA ry** lähti soveltamaan ideaa Rovaniemelle. Samalla ollaan kotoutumisen tukena, kun itse organisoidaan matalan kynnyksen toimintaa, opitaan yhdessä ja avataan ovia kohtaamisille ja kontakteille.

Puutarhojen omistajat mukana

Ensin lähettiin etsimään omakotitalojen omistajia, jotka kaipasivat pihalleen hoitoapua ja viljelymahdollisuutta. Moni ikääntynyt talon omistaja ei enää jaksaa hoitaa pihansa ja kaipaa elämää tontilleen. Vastavuoroisesti maahanmuuttajataustaiset naiset etsivät kontakteja toisiinsa ja paikallisiin asukkaisiin oppiakseen Suomen kieltä ja kulttuuria uudessa kotimaassaan. Puutarhatyöt, pihakahvit ja kaunis kesä olivat tähän mitä oivallisin tapa!

Avoimet Puutarhat -tapahtumaan osallistunut puutarha löytyi Lapin yliopiston tutkijan **Nafisa Yeasminin** Korkalovaarassa sijaitsevan omakotitalon pihasta. Eri maista muuttaneet naiset perustivat sinne laatikoviljelmää. Monet suomalaiset toivat sinne viljeltävikkeita ja

kasvien taimia. He myös kutsuivat maahanmuuttajanaisia tutustumaan pihoihinsa ja koteihinsa. Tapahtuman aikana naisten puutarhan piha kiinnosti paljon myös vierailijoita.

Ensi vuonna jälleen!

Avoimet Puutarhat -tapahtuman (20. 6. 2021) järjestivät 10. kerran Puutarhaliitto ry ja **Svenska Trädgårdsförbundet rf**. Tapahtuman aikana naisten puutarhan piha kiinnosti paljon myös vierailijoita.

Riitta Salasto

"Voisivatko markkinatalousjumalat olla väärässä?"

Suomen kuuluisiin kosmologiin lukeutuva **Kari Enqvist** kysyy *Yle:n* kolumnissaan 25.8.2021 "voivatko perustuslakijumalat" olla väärässä - viitaten maassamme nyt jo lähes kaksi vuotta velloneeseen väitellyyn rokotuksista ja taudin aiheuttamista liikkumis- ym. rajoituksista, joita viranomaiset ovat määränneet.

Samaan tapaan voisin kysyä: "Voisivatko markkinatalousjumalat olla väärässä?"

Hesarin tiedoimittaja **Tuukka Tervonen** (HS 18.8.2021) ot-sikoi kolumninsa vähän samaan tapaan:

- Uskomme talouteen kuin ennen jumaliin ja päätteele että usko jumaliin on aina ohjannut kaikkia kansakuntia ja tekee niin edelleen - olemme me yksilöinä asiasta mitä poisteltä tahansa.

Suomen asuntorakentaminen ja asuntohullontajärjestelmä kulkee kohti tuhaan

Luemme päivittäin kuinka kunnat edelleen hyväksyvät alueellaan huonoa tai erittäin huonona rakentamista. Sairain esimerkki on Vantaalle valmistuva yli 150 luukkaa sisältävä "asuin"talo, joka olisi hotellinakin erittäin huono! Talo tehdään vain ja ainoastaan sijoittajille, jotka pyrkiävät vaurastumaan (lue: maksimoimaan liiketoimintansa) hädänalaisten ihmisten perustarpeella - asumisella. On aivan selvää, että talo päättyy hyvin pian suuriin vaike-

Aurinkolahden Kahvikortteli Helsingin.

uksiin, koska asukaskunnasta tulee liian yksipuolinen!

Meillä päättäjät suosivat ylikallista asumista ja veronkiertoa asuntokeinoittelulla. Maassamme useat aikanaan toimineet yleishyödylliset asuntotuottajat ja -omistajat on lakkautettu, Näin mm. **VVO** vuoteen 2017 saakka, jonka jälkeen jatkaja **Kojamo** esiintyy ehkäpä Suomen kal-leimpana vuokranantajana. Vain **HEKA** Helsingissä ja muutamat muut edelleen jatkavat.

Toisinkin voisi olla - takaisin Tanskaan

Tanskan asuntorajestö **BL** on pohjoismaisen **NBO:n** jäsenrajestö. NBO:n jäseniä ovat nk. yleishyödylliset yhteisöt, jotka eivät siis tavoittele voittoa asu-

BL on perustettu 1919 ja on osuuskuntamuotoinen. Sillä on 530 jäsenjärjestöä, jotka hallinnoivat yli 560 000 asuntoa, joissa asuu n.miljoona tanskalaista, siis noin joka viides.

Samaan aikaan **KOVA, Koh-tuuhintaisten vuokra- ja asu-misoikeustalojen omistajat** KOVA ry hallinnoi Suomessa jäsenineen n. 230 000 asuntoa, joista pääosa on vuokra-asuntoja ja loput asumisoikeusasuntoja. KOVA perustettiin vuonna 2013 (!).

Suomessa kunnat voivat halutessaan ottaa määräysvallan asuntopolitiikassa takaisin - se mikä heille kuuluu ja rajoittaa maassamme vallitsevaa asuntomarkkinahulluutta suosiomalla yleishyödyllistä asuntotuotantoa ja rajoittamalla keinottelua markkinoilla. On aivan selvää, että riittävän osuus kohtuuhintaisten (vuokra-)asuntojen määrästä hillitsee myös järjestömiä hinta-ppyntöjä maamme asunto-osake-markkinoilla.

Vertailua Tanska - Suomi

Lumo Hyvinkää / uudehko talo, valm. 2000, yksiö 31m², vuokra: 698 €/kk
Ungbo Ejsberg, kaupunki, jossa n. 80 000 asukasta, n. 300 km Kööpenhaminasta länteen, yksiö n. 32m², vuokra 3074 DKK = n. 400 €/kk

On kai aika selvää kumpi kansantalouden voittoa loppupelissä!

Jari H.K. Virtanen

Kirjoittajamme on FM, AIT, isännöitsijä, Helsinki.

Pumpulienkeli avaa näkymän 1990-luvun naishistoriaan

Susanna Alakosken kirja *Pumpulienkeli, Bombullsängeln*, aloittaa neliosaisen sukusaagan, joka kertoo yhden suvun naisista neljässä polvessa. Tarina alkaa Suomesta, Vaasan puuvillatehtaalta 1900-luvun alusta. Päähenkilö on 1905 syntynyt maalaistytty Hilda, josta tulee Vaasan puuvillatehtaan työntekijä. Tarina vie seuraavissa osissa Ruotsiin henkilöidensä kohtaloita seuraten niin, että tekstiiliteollisuus pysyy pumaise-lankana. Mutta ensimmäises-sä osassa ollaan vielä Suomessa, jossa eletään puuvillateollisuuden alkuaikojä.

Isoäiti ei puhunut koskaan

Vaasalaissyntyinen, mutta lapse-na Ruotsiin muuttanut Susanna Alakoski on ennenkin kuvannut siirtolaisuutta, köyhyyttä, alkoholis-mia, yhteiskunnan kehitystä ja omaa sukuaan. Tämä kirjasarja ei ole dokumentti, vaan hänen su-

kunsa on lähinnä inspiraation lähde. Hän haluaisi kertoa sukulaistaan enemmänkin, mutta juuri kukaan ei ole enää kertomassa. Toinen syy villin mielikuituksen käyttöön on se, että tekstiilitehtaan naisista, kehrääjistä, ompelijoista, kutojista, rasvaajista ole historiaan kirjoitettu kovinkaan paljon. Alakosken isoäitikkään puhunut koskaan puuvillatehtaalla tekemästään työstä, vaikka hän teki sitä lähes 50 vuotta!

Niinpä kirjailija on tehnyt valtavan taustatyön, jossa selviää niin tekstiiliteollisuuden kuten myös koko Suomen historia. Terveellinen historiantekijä suomalaiselle, mutta varmaan utua ja ih-meellistä monelle ruotsalaiselle.

Kirjan päähenkilön kotitalossa näytetään Hildalle ovea, vaikka hänellä olisi tilaan osaltaan perintöoikeus. hänelle sanotaan, että avioton lapsi on tahrannut maaneen, jota ei takaisin saa. Häntä jahdanneelta papiltakaan

ei uskaltanut apua kysyä ja isänäntä sanoi: - Talo ei ole äpääriä varten, huorinpenikat pois ajettakohon. Näin Hildasta tuli naapuritaloon navettapiika.

Puuvillatehdas perustettiin Vaasan Palossale 1859. Siellä oli tilaa, kun tulipalo 1852 oli polttanut lähes kaikki talot. Tehdastyö vapauttaa monet köyhäinhoidon ikeestä, luvattiin. Oma työ, oma palkka! Enää ei tarvitsisi tuoda Tukholmasta kallista puuvillakangasta. Ratkaisu hintaan on halpa massatuotanto.

Koneen jatkeita

Vuonna 1923 Hilda pääsee töihin Vaasan puuvillatehtaaseen, yhdeksi sen 1 300 työntekijästä. Hänestä tulee puuvillaenkeli, joka on hellä, mutta vähättelevä nimitystehtaan naistyöntekijöille.

Tehtaalla Hilda tuntee, että "työläisellä ei ole aivoja, sydäntä, verta, taitoja, meistä tuli koneen jatkeita". Työ on huonopalkkai-

Kaupunkielämä kulttuurissa

Anni Kotkamaa

Susanna Alakoski on kirjoittamassa tärkeintä kirjaansa, neliosaista kirjasarjaa viime vuosisadan naisista, joiden tarina seuraa löyhästi hänen oman sukunsa kohtaloita.

ta, raskasta ja loputonta. Jos kone menee rikki on odotettava korjauksen ajan ja se vähennetään uraltaan. Kaikki virheet ja myöhästymiset sakotetaan.

Hilkka Kotkamaa

Syksyn erilaista teatteria

Lailan tähti- ja muita hetkiä

Suomalaiset teatterit ja elokuvantekijät ovat keskittyneet enemmän miesten tähti- ja las-kuhetkiin. **Olavi Virta, Tapio Rautavaara, Danny, Juice, Badding** jne. He ovat suosittua kesäteatterikamaa. Siksi on ihan paikallaan, että Helsingissä huomioitiin maan rakastetuin ja taitavin iskelmätahti **Laila Kinnunen** kahdellaakin esityksellä marraskuun alussa.

Lailan tähtihetket musiikki-teatterikiertue vauhtyy enemmän pienemmissä kaupungeissa ja maaseudulla, mutta se piipahti myös **Malmitalolla** Helsingissä. Se keskittyy Ruotsin sotalapasta tähteyteen Tuhkimo-tarina.

Tytär **Milana Misis** on tietysti mainio äitinsä tulkitsija, näyttääkin keski-ikäisemmältä Lailalta. Tangokuninkaan **Kalle Jussila** ja **Teijo Lindström** sekä **Laila ja Olavi laulukilpailun** voittaja 2018 **Katja Karisuoja**, joka vastaa myös käsikirjoituksesta. Kaikki laulavat hyvin; eri henkilöiden tulkinnat vaihtelevat. Jussila on hyvä Armando, mutta vähän epäuskottava Ville-Veikko. Lindströmillä on myös koomisia kykyjä. Tämä on lauluesityshyödyntynä ohuempalla teatterijoukolla.

Laulunäytelmä mukaan **Lasse Pihlajamaa** hanurini mestari ihastui hyvin nuoreen Lailaan orkesterinsa solistina. Jazziskelmän mestari **Jaakko Salo** opetti **Scandiassa** suomen kielen vokaalit uudesta, kun Ruotsin ajan klangi pyrki esille. Monet iloiset, kevyet rallatellut kuulumme, mutta jäin kaipaamaan Laila

Laila Kinnunen uran alussa valokuvaaja Alvar Kolosen kollegan Esko Silvannon kotona.

Kinnusen slaavilaisia, melankolisia lauluja. Menestysajan mies-suhteet käytiin läpi. Tulevaan viittasi vain se, että Ville-Veikko löysi puolikkaan punaviinipullon sohvasta.

Näytelmällisesti vahvempi on **Tikkurilan teatterin** loppuvuoden suurtuotanto **Meidän Laila**, joka näyttää rehillisesti sekä nousut että laskut alkoholistiparantolasta. Käsi-joittaja **Aino Järvi-Eskola** on tutustunut museoarkistoihin. Hän halusi näyttää sekä katsojan "omistavan" katseen tähteen että sen, mistä tuntuu olla koko ajan ihmisten katseen kohde. Hienoherkkä on näytelmän kohta, jossa Takarivin taavit -yhdistys kerää rahaa Laila Kinnuselle, kun elämä oli mennyt vinoon suuntaan. Laila tulee rahanjakotilaisuuteen

ja sanoo hänen elämänsä olevan hänen omaa. Tosiasiasiassa se perustuu lehden yleisöosastokirjoitukseen, jossa Kinnunen pyytää, että hänet jätettäisiin rauhaan ja ihmiset kunniottivat työtä ostamalla levyjä, joiden uusintapainoksia yhä otettiin.

Parinkymmenen henkilön esiintyjäkaari on taitava. **Meri Vahtera** pääosassa laulaa hienosti, etenki euroviisu *Valoa ikkunassa* ja näyttäkkin ihan Lailalta. Tiedän sen, kun olen parannut lapsena isän valokuvat Lailasta ihailijapostimyntiin ja samalla rakastunut tähteen. **Nina Tikka** on vanhempana Lailana todella koskettava. **Krista Alanko** näytteli Ritvan osan taitavasti hyvässä ja pahassa sisarsuhteessa. **Marja Ristola** on herkkä äitinä, **Charlie Nevander** on isä, mutta loistaa alkoholistikaveri Keijona parantolakohtauksissa. **Sini Keinanen** tulkitsee viisaasti Mamma Larssonina Ruotsin sijaisäitinä ja vastaa myös harmonikkaosista ja laulusta. Lailan miehistä **Iiro Ristolán** Armando vakuuttaa hurmaajana, jota odottaa perhe Italiassa.

Vernissan osan alaila sopii mainiosti kiitoksia ansaitsevalle kunnianhimoiselle näytelmälle. Tämä on teatteria laullulla.

Särkynyt Sielu viittomakielisenä teatterina

Tammisen perheen asunnossa on pitkään oleillut tuntematon hahmo tai jokin ilmiö, ja perhe on

Särkyneen sielun kolmikko Silva Berghiti (vas.), Dawn Jani Birley ja Pia Taalas (oik.) ovat taitavia viittomakielisessä esityksessä.

joutunut olemaan varuillaan. He olisivat halunneet muuttaa pois, mutta se ei ole ollut mahdollista. Perheen nyt jo aikuistuneella lapsella oli lapsena kyky nähdä hahmo, mutta hän ei tuolloin kokenut asiaa pelottavana vaan ihmetteli, kuka hahmo oli.

Lapsena hän oli viittoonut vanhemmilleen, että tuossa se setä istuu tai setä kertoo jotain. Muut paikalla olijat eivät setää nähneet. Vaikka aluksi luultiin, että kyseessä oli vain lapsen mielikuitus, perhe on aina jättänyt yhden tuolin ruokapöydässä tyhjäksi kuin siinä istuisi joku.

Paranormaaleista ilmiöistä kiinnostunut tutkija, karismaattinen **Dawn Jani Birley**, on saanut tietoonsa perheen kokemuksen ja haastattelee äitiä, hermoherkkä **Pia Taalas**, ja tytärtä, ilmeikkä **Silva Berghiti**. He ovat kaikki ammattikoulutettuja.

Haastatteluhetkellä asunnossa alkaa tapahtua kummia. Mistä on loppujen lopuksi kyse? Mystisyttä. Perheen kääntävä esitys pitää katsojalapsella oli lapsena kyky nähdä hahmo, mutta hän ei tuolloin kokenut asiaa pelottavana vaan ihmetteli, kuka hahmo oli.

Särkynyt sielu -näytelmän esitti Myylypurossa **Teatteri Totti**, joka on Suomen ainoa viittomakielinen teatteri. Se tarjoaa ainutlaatuisia, visuaalisia esityksiä viittomakielellä. Esiytykset puhutulkataan suomeksi. Rohkea aihe nostaa esiin ihmisen traumaattisia kokemuksia, jotka ilmenevät kummallisina asioina. **Tarja Sandholm** käsikirjoitti ja **Marianne Aro** ohjasi yliluonnollisen tragedian, jota esitettiin lokakuulla Helsingin **Kulttuurimyllyssä**, Jyväskylän **Villa Rannassa** ja **Oulun Oulunsuunn pirtissä**.

Risto Kolanen

Koulutettu henkilökuntamme
takaa korkean laadun ja
aikataulussa pysymisen

Tinkimätöntä laatua
vuodesta 2008

LAATOITUS
VESIERISTYS
RAKENNUS
PURKUTYÖT

linjasaneerauskohteissa pk-seudulla

OMAKOTITALOJEN
TALOTEKNIikka
-SANEERAUKSIA

Yhteystiedot

Linnintie 6
07560 Pukkila

Aarne Toukola
p. 0500 438 863

POP VAKUUTUS

-25 € uusista vakuutuksista.

Asukasliitto ry:n jäsenenä
saat 25 €:n alennuksen uusista
vakuutuksista.* Ota etu käyttöön
heti netissä popvakuutus.fi tai
puhelimitse 010 3910 392 koodilla

ASUKAS

Vakuutukset myöntää Suomen Vahinkovakuutus Oy
*Alennus 1. vuoden maksuista. Koskee uusia, vapaaehtoisia
vakuutus sopimuksia. Alennus ei koske liikennevakuutusta tai
määräaikaista matkavakuutusta.

Haluan liittyä Asukasliitto ry:n jäseneksi

Nimi _____

Puhelin _____

Sähköposti _____

Lähiosoite _____

Postinumero _____

Postitoimipaikka _____

Jäsenmaksutili FI64 4006 0010 2127 99

Henkilöjäsen 28 e

Yhdistykset:

1-50 jäsentä 40 e, yli 50 jäsentä 45 e

Postita liittymiskortti osoitteeseen:

Asukasliitto ry, Vuosaarentie 6a B, 00980
Helsinki

**Jäseneksi voit liittyä myös
netissä www.asukasliitto.fi**

Asukasliittoon voi liittyä:

- asukasyhdistys
- vuokralais- ja talotoimikunta
- muu asukkaiden yhteisö
- henkilöjäsen

Liitto neuvoo:

- vuokra-asukkaita
- osakeyhtiöiden osakkaita
- asumisoikeusasukkaita
- asukkaiden yhdistyksiä
- asukas- ja talotoimikuntia

Jäsenneuvonta

puh. 050 339 1150 (pvm)
ma-pe klo 10-14

Maksullinen neuvontapuhelin (ei-jäsenet)

puh. 0600 972 72
ma-pe klo 10-14
(puhelun hinta 1,69 e/min + pvm)